

การฝึกอบรมและกิจกรรมลูกเสือ

การฝึกอบรมลูกเสือ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งกองลูกเสือขึ้นตามโรงเรียนและสถานที่อันควร และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีกำหนดข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือโดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 ซึ่งถือว่าเป็นวันก่อตั้งลูกเสือไทยครั้งแรก

แบบส่งสอนเสือป่าและลูกเสือ

เมื่อได้ตั้งกองลูกเสือขึ้นแล้ว พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง "ปลุกใจเสือป่า" ขึ้น เป็นบทความเรื่องยาวหลายตอนติดต่อกัน เป็นบทพระราชนิพนธ์ที่ปลุกใจผู้อ่านให้สำนึกในหน้าที่ของตนที่มีต่อประเทศชาติ ต่อมาได้ทรงพระราชนิพนธ์อีกเรื่องหนึ่งคือ "เทศนาเสือป่า" เป็นบทปลุกใจเช่นเดียวกัน แต่ได้ทรงแทรกทศกัณฐกรรมลงไปด้วย พระราชนิพนธ์ทั้งสองเรื่องนี้มีคุณค่าต่อการลูกเสือมาก ต่อมาเมื่อมีพระราชนิพนธ์ที่เป็นวิชาการลูกเสือโดยตรงอีกเรื่องหนึ่งคือ "แบบส่งสอนเสือป่าและลูกเสือ"¹ มีความยาวถึง 18 บท มีเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ การสืบข่าวและเดินทาง อาณัติสัญญาณ การช่างและความรู้เบื้องต้น การตั้งค่ายและที่พักแรม การอยู่ค่ายและการพักแรม ยามและด่าน การพิจารณาสังเกตและจำ การละกตรอย การสันนิษฐาน การแฝงกายและการเคลื่อนรอย การรายงานและแจ้งเหตุ กางบังตั้งรับ ป้องกันตัว สับผู้ร้าย ช่วยชีวิตและกันภัย บังคับพยาบาล หนังสือเล่มนี้มีทั้งภาพและแผนผังประกอบ ซึ่งนับว่าเป็นตำราที่สำคัญของลูกเสือในยุคหนึ่ง

¹ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, แบบส่งสอนเสือป่าและลูกเสือ.

การฝึกอบบรมตามลักษณะปกครองลูกเสือ พ.ศ. 2454 (ฉบับแรก)

ในการฝึกหัดตามลักษณะปกครองลูกเสือฉบับแรกนั้นนอกจากนายหมู่ซึ่งถือธงแล้ว ลูกเสือฝึกหัดมือเปล่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลูกเสือใช้ไม้พลองสำหรับฝึกหัด ทำฝึกหัดนั้นอนุโลมตามทำอาวูรปิน ยกเสียแต่ทำวันทยาอูร ซึ่งใช้ทำอย่างเดียวกับทำวันทยาอูรด้วยหอกของกรมพระตำราตรวจรักษาพระองค์ การที่ฝึกหัดอนุโลมเข้าหาทำอาวูรปิน ก็เพื่อจะให้ลูกเสือคุ้นเคยในทำอาวูร เมื่อคราวที่จะถือปิ่นจะทำได้คล่องแคล่ว ไม้พลองนี้ยังใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีกมาก เช่น ใช้กางเต็นท์ ใช้ต่างเขือกกันคน ใช้กระโดดข้ามคู ฯลฯ¹

การฝึกหัดลูกเสือในระยะแรกนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลูกเสือบางกอง พร้อมทั้งผู้กำกับและรองผู้กำกับ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเข้าล่ำมทกับกองเล่านาหลวงรักษาพระองค์ ในการฝึกซ้อมเดินทางไกล การแรมคืน และการประลองยุทธ แทบทุกคราวที่มีขึ้น² ผู้กำกับและรองผู้กำกับเมื่อได้เข้าไปร่วมอยู่ในการบังคับบัญชาที่ระเบียบแผนที่ดี และได้เห็นตัวอย่างที่ดีเช่นนั้น ก็ได้จดจำนำไปใช้ในกองของตน รวมทั้งฝ่ายลูกเสือเมื่อได้มารับการฝึกหัดที่ดีเช่นนั้น ก็ไปเป็นตัวอย่างสำหรับลูกเสือในท้องที่เดียวกัน นับว่าเป็นประโยชน์แก่การลูกเสือเป็นอันมาก ลูกเสือที่เคยเข้าล่ำมทฝึกหัดเดินทางไกล พักแรมและประลองยุทธเช่นนี้ เช่น

พ.ศ. 2454 กองลูกเสือกรุงเทพฯ ที่ 1 (ลูกเสือหลวง)

พ.ศ. 2455 กองลูกเสือกรุงเทพฯ ที่ 1 (ลูกเสือหลวง) ลูกเสือกองมณฑลนครไชยศรี และราชบุรีที่คัดเลือกไป

พ.ศ. 2456 กองลูกเสือกรุงเทพฯ ที่ 1 (ลูกเสือหลวง) ลูกเสือกองมณฑลนครไชยศรี มณฑลราชบุรี และลูกเสือกองกรุงเทพฯ ต่าง ๆ ที่คัดเลือกไป

พ.ศ. 2457 ลูกเสือกองมณฑลนครไชยศรี มณฑลราชบุรี มณฑลฉะเชิงชบุรี และมณฑลปราจีนบุรีที่คัดเลือกไป

¹ รายงานการลูกเสือแห่งกรุงสยาม ฉบับที่ 1, หน้า 11.

² กขย. ศร. 36/13, "โปรดเกล้าฯ ให้ลูกเสือที่ร่างกายสมควร ออกไปซ้อมรบเมื่อเวลาซ้อมรบใหญ่", 19 มกราคม ร.ศ. 131.

พ.ศ. 2458 ลูกเสือกองมณฑลนครไชยศรีที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 กองมณฑลราชบุรี
มณฑลจันทบุรี และมณฑลปราจีนบุรีที่คัดเลือกไป¹

นอกจากนี้เมื่อมีการประลองยุทธเสือป่า กรมหรือกองเสนาไต กองลูกเสือที่ตั้งอยู่ใน
จังหวัด หรือมณฑลที่กรมหรือกองเสนาตั้งอยู่นั้น ก็ได้เข้าสัมผัสกับเสือป่าทำการฝึกหัดเสมอไป
ทุกคราว²

การฝึกหัดลูกเสือนอกจากการฝึกหัดตามลักษณะปกครองลูกเสือแล้วยังให้ฝึกอบรมเป็น
พิเศษอีกด้วย เช่น จัดเป็นเหล่าต่าง ๆ เช่น เหล่าราบ เหล่าช่าง เหล่าดับเพลิง เหล่าพยาบาล
 ฯลฯ การจัดการฝึกหัดลูกเสือโดยแบ่งออกเป็นเหล่าต่าง ๆ นั้น ได้มีการกำหนดวางแบบแผนการ
ฝึกหัดในหน่วยของแต่ละเหล่าเป็นอย่างดี เช่น

เหล่าดับเพลิง จัดแบ่งออกเป็น 5 พวก คือ

1. พวกอุ้มมือ
2. พวกถังเล็ก
3. พวกร้อยถนน
4. พวกอุ้มโยก
5. พวกช่วยดับเพลิง

กับได้กำหนดเครื่องมือเครื่องใช้ และหมวกที่ต่าง ๆ ของแต่ละพวก ตลอดจนขั้นตอนการ
ฝึกหัด ซึ่งในเหล่าอื่น ๆ ก็ได้มีแบบแผนการฝึกและวิธีการต่าง ๆ ในแต่ละเหล่าแตกต่างกันออกไป

ลูกเสือที่ได้รับการฝึกฝนอบรมเป็นเหล่าต่าง ๆ นี้ ปรากฏว่ามีหลายกองได้ตั้งใจฝึกหัด
กันอย่างจริงจัง จนสามารถออกป่าเพื่อสาธารณประโยชน์ได้ผลดีมาก เช่น เหล่าดับเพลิงก็ได้
ออกช่วยเหลือในคราวเกิดเพลิงไหม้หลายครั้ง เหล่าพยาบาลออกทำการพยาบาลในเวลาประลอง
ยุทธเสือป่าหลายคราว เหล่าสมุทรเสนา ก็ได้ฝึกหัดในส่วนการเดินเรือจนถึงได้ออกทะเลในบางคราว³

¹ รายงานการลูกเสือแห่งกรุงสยาม ฉบับที่ 1, หน้า 10.

² กจย. ศธ. 36.7./3, "ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสือป่าและลูกเสือสัมพันธ
ออกไปฝึกซ้อมประลองยุทธ", 16 มกราคม 2457-19 มกราคม 2458.

³ กจย. ศธ. 36.10./77, "การหาความช่วยเหลือของลูกเสือ", 20 พฤษภาคม
2472-25 มิถุนายน 2473.

ในปี พ.ศ. 2458 ได้มีการประชุมสภากรรมการจัดการลูกเสือทั่วพระราชอาณาจักร ที่ประชุมได้ตกลงให้มีการฝึกหัดวิชาพิเศษขึ้นอีกกลุ่มหนึ่งด้วย อันได้แก่ วิชาจักสาน ช่างไม้ ทำสวน ทำนา ฯลฯ วิชาเหล่านี้ เปิดโอกาสให้ลูกเสือเรียนตามความถนัดและความสนใจ ไม้จำเป็นต้องมาฝึกหัดกันที่กองอย่างเดียว แต่ให้ไปตามารดาหรือผู้ปกครองที่มีความชำนาญในวิชานั้น ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย การจัดให้มีการฝึกหัดวิชาพิเศษ เหล่านี้เป็นการส่งเสริมความรู้ในวิชาที่ใช้ประกอบการทำงานเลี้ยงชีพ และเป็นการบำรุงศิลปหัตถกรรมของบ้านเมืองด้วย

การฝึกหัดวิชาพิเศษได้เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2459 โดยใช้วิธีสัมทบเรียนกับชั้นที่มีการสอนวิชาอาชีวศึกษาตามโรงเรียน กับขอแรงผู้ปกครองฝึกหัดกันเองตามบ้านบ้าง วิชาต่าง ๆ ที่ฝึกหัดแตกต่างกันไปตามสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่น สำหรับในกรุงเทพฯ ได้ฝึกหัดกันตามหลักสูตรประโยคประถมบริบูรณ์ของกรมศึกษาธิการอันได้แก่ วิชาทำนา ทำสวน ทำไร่ จักสาน ช่างไม้ ช่างเขียน เป็นต้น สำหรับมณฑลอื่น ๆ ยังได้มีการฝึกหัดวิชาแก้เครื่องยนต์ ดีเหล็ก การปัก การสาน เป็นต้น ตามความเหมาะสมของแต่ละมณฑล¹

ผู้ที่ลอบไล่ตีวิชาพิเศษ หรือแสดงความชำนาญพิเศษในทางใดทางหนึ่ง จะพระราชทานเหรียญหรือเข็มเป็นที่ระลึก เป็นบำเหน็จให้ตามสมควร

การฝึกอบรมลูกเสือตามข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ พ.ศ. 2461

ข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือฉบับแรกซึ่งตราไว้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมเป็นคราว ๆ เพื่อให้เหมาะสมตามสภาพกาล แต่ส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นยังไม่มีการรวบรวมไว้เป็นที่แน่นอน โดยเฉพาะในลัทธิที่ว่าด้วยการฝึกหัดอบรมลูกเสือ ซึ่งข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือฉบับแรกกล่าวไว้เฉพาะนายหมู่คือรองเท่านั้น ส่วนลูกเสือไม่ได้ระบุเนื้อหาและวิธีการในการอบรมไว้เลย จนต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยการออกเป็นคำสั่ง และประกาศต่าง ๆ

ข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือไทยฉบับแรกได้ใช้มาจนถึง พ.ศ. 2461 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการปรับปรุงขึ้นใหม่ มีชื่อว่า

¹ รายงานการลูกเสือแห่งกรุงสยาม ฉบับที่ 1, หน้า 32-43.

ข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ พุทธศักราช 2461 โดยขยายข้อความออกไปจากฉบับเดิมเป็นอันมาก มีจำนวนข้อใหญ่ถึง 132 ข้อ ซึ่งฉบับเดิมมีเพียง 62 ข้อเท่านั้น เนื้อหาที่เพิ่มขึ้นได้แก่เรื่องการคัดเลือกให้เป็นเหล่า การฝึกหัดวิชาพิเศษ ลักษณะลูกเสือ สโมสรสถานลูกเสือ แม่กอง และหนังสือเวียน ฯลฯ

สำหรับการฝึกอบรมลูกเสือตามข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ พ.ศ. 2461 ได้ระบุนายละเอียดไว้อย่างชัดเจนดังที่ปรากฏในหมวดที่ 7 ว่าด้วยวิชาลูกเสือ การฝึกฝน การล่องโล่ และการแรมคืน โดยแบ่งการฝึกลูกเสือออกเป็น 3 ระดับคือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือโท และลูกเสือเอก แต่ละระดับมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา และวิธีการประเมินผลดังนี้¹

1. วิชาลูกเสือสำรอง

1.1 ต้องเข้าใจว่าการที่จะเข้าเป็นลูกเสือนั้น โดยความมุ่งหมายที่จะสนองพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และรักษาชาติบ้านเมือง

1.2 ต้องรู้จักข้อบังคับและแบบแผนสำหรับลูกเสือโดยสังเขป เข้าใจความในพระราชนิพนธ์ปลุกใจเสือป่า รู้จักลักษณะลูกเสือ รู้จักตำแหน่งผู้บังคับบัญชาและเครื่องหมายตำแหน่ง รู้จักทำความเคารพ

2. วิชาลูกเสือโท

2.1 รู้ทำฝึกหัดขั้นต้น คือรู้จักวิธีระวางตรง หน้าเดิน หันเวลาเดิน เรียง 2 เรียง 4

2.2 รู้สัญญาณทหรีด สัญญาไฟ และสัญญาณมือ ตามแบบส่งล่อนเสือป่า และลูกเสือ

2.3 เดินสะกดรอยไป ระยะทาง 20 เส้น ใน 25 นาที

2.4 จำสิ่งของที่กำหนดไว้ในการเล่นเสือป่าตามบทที่ 1 แห่งแบบส่งล่อนเสือป่า

และลูกเสือ ต้องจำได้ 16 สิ่ง ใน 24 สิ่ง

2.5 เดินอย่างเสือได้ 40 เส้นต่อ 12 นาที

2.6 กองไฟและจุดในที่แจ้ง กำหนดให้ใช้ไม้ขีดไฟไม่เกิน 3 อัน

2.7 รู้จักผูกมัดให้แน่น (เงื่อนต่าง ๆ) ตามแบบส่งล่อนเสือป่าและลูกเสือ

2.8 ว่ายนํ้าเป็น คือว่ายนํ้าได้ไกลพอสมควรแก่อายุและร่างกาย

¹ "ข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ พุทธศักราช 2461" ราชกิจจานุเบกษา 35

2.9 รู้จักกศิ์ ทั้งกศิ์ใหญ่ กศิ์เฉียงรวม 16 กศิ์ ต้องเรียกชื่อถูกและชั้ถูก

2.10 รู้จักอวัยวะต่าง ๆ ที่สำคัญในร่างกาย และหน้าที่ของอวัยวะนั้น

3. วิชาลูกเสือเอก

3.1 ชันต้นไม้

3.2 ทำสัญญาด้วยกองไฟทั้งล่องวิธี ตามแบบล่องล่อนเสือป่าและลูกเสือ

3.3 เดินไปแห่งใดแห่งหนึ่ง ระยะทางประมาณ 300 เส้นแล้วกลับมากหรือจะไปทางเรือแจวเรือพาย ระยะทางเท่ากันก็ได้กลับมาก แต่ถึจะไปด้วยม้าหรือพาหนะอย่างอื่นต้องไป 500 เส้นแล้วกลับมากมาให้เวลา 2 วัน คือให้ค้างไ้คืนหนึ่ง เมื่อกลับมากแล้วต้องทำรายงานละเอียดขึ้น (แต่รถไฟ รถยนต์ เรือกลไฟ เรือยนต์ ห้ามมิให้ไ้)

3.4 รู้จักวิธีทำให้โลหิตหยุด วิธีมัดแผล รู้วิธีช่วยคนจมน้ำ อย่างวิธีแก้คนจมน้ำให้ฟื้น ช่วยคนถูกไฟ คนเป็นลม คนถูกงูรพิษ อย่างน้อยต้องรู้ทั้ง 3 อย่าง

3.5 หุงข้าวฝ่งข้าว หรือหลามข้าว และทำกับข้าวอย่างหนึ่งที่พอจะกินได้ในเวลาเดินทางกลางป่า

3.6 อ่านแผนที่เข้าใจ เขียนแผนที่แบบตรวจทาง และชี้ทิศได้โดยไม่ต้องอาศัยเข็มทิศ

3.7 ตัดไม้ไผ่หรือกิ่งไม้ยอม ๆ พอใช้ในการค่ายไ้ และทำสิ่งของที่จำเป็นไ้ในการเดินป่า

3.8 คะเนระยะทางส่วนกว้างส่วนลู่่ง จำนวนและน้ำหนักมิให้คลาดเคลื่อนไปกว่าหนึ่งในสี่

3.9 รู้จักล่องและรับสัญญารองไ้ตามแบบเสือป่า เร็วช้าพอสมควร

3.10 รู้จักล่องล่อนเด็กจนมีความรู้เข้าเป็นลูกเสือสำรองไ้

การอบรมล่องลูกเสือตามวิชาดังกล่าวเป็นหน้าที่ของรองผู้ตรวจการลูกเสือประจำแขวงหรือจังหวัด โดยทำประมวลการล่องรายเดือนตามกำหนดหัวข้อที่กล่าว มา แล้วสำหรับลูกเสือทั้ง 3 ชั้น เพื่อให้เหมาะแก่ท้องที่ แล้วให้ผู้ตรวจการมณฑลไ้ตรวจและลงนามจึงจะไ้ไ้

การล่องไ้วิชาลูกเสือเอก และวิชาลูกเสือโท เป็นหน้าที่ผู้ตรวจการลูกเสือประจำมณฑลไ้จัดการล่อง หรือจะมอบให้รองผู้ตรวจการ ผู้กำกับ รองผู้กำกับคนใดเป็นผู้จัดการล่องก็ไ้ เมื่อลูกเสือคนใดล่องไ้ไ้ให้ผู้ล่องลงไว้ในแบบล่องประจำตัวของลูกเสือคนนั้น เมื่อไ้ครบทุกวิชา

จึงนับว่าลอบใต้ และกองต้องรักษาใบลอบประจำตัวนั้นไว้เป็นหลักฐาน

นอกจากการฝึกหัดลูกเสือในวิชาลูกเสือโท และลูกเสือเอกอันนับว่าเป็นวิชาบังคับแล้ว ให้มีการฝึกฝนเลื้อยป่าตามแบบสั่งสอนเลื้อยป่าและลูกเสือทุก ๆ บท และแบบฝึกหัดเลื้อยป่าราบบางส่วน แล้วแต่สภาพขณะจะเห็นสมควร กับชักจูงให้เล่นการเล่นลูกเสือต่าง ๆ ในปีหนึ่งให้มีการพาลูกเสือไปฝึกหัดแรมคืนไม่น้อยกว่า 4 ครั้ง ในการฝึกหัดเช่นนี้ เพื่อประโยชน์ให้ลูกเสือรู้จักอดทน รู้จักรักษาตัวในการที่ต้องไปตระเวน และถ้าออกไปฝึกหัดหนทางไกลเกินกว่า 200 เส้นต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง แต่ถ้าจะไปเป็นหนทางไกล 400 เส้นขึ้นไป หรือไปด้วยรถหรือเรือ หรือยกกองหรือส่วนของกองไป ต้องขออนุญาตผู้ตรวจการหรือรองผู้ตรวจการประจำจังหวัด หรือแขวงของตนก่อน¹

ข้อบังคับลักษณะการปกครองลูกเสือ พ.ศ. 2461 นอกจากความรู้ที่ลูกเสือจำเป็นจะต้องฝึกหัดแล้ว ยังให้มีการฝึกหัดวิชาพิเศษอีกด้วย แล้วแต่จะมีโอกาสให้ผู้ฝึกหัดได้ โดยให้ลูกเสือเรียนตามความสามารถและความสนใจ การฝึกหัดวิชาพิเศษนี้ ไม่ต้องฝึกหัดที่กองอย่างเดียว บิดามารดาหรือผู้ปกครองก็สามารถสอนได้ ซึ่งจุดประสงค์ในการสอนวิชาพิเศษนี้ก็คือ จะเป็นวิชาที่ประกอบหาเลี้ยงชีพ และเป็นการบำรุงศิลปหัตถกรรมของบ้านเมือง วิชาพิเศษนี้มี 11 อย่างคือ

1. วิชาสักล่าน
2. วิชาช่างไม้
3. วิชาช่างเย็บ
4. วิชาทำเครื่องเหล็ก
5. วิชาช่างกลชิ้นต่ำ
6. วิชาเดินเรือชิ้นต่ำ
7. วิชาทำเชือก
8. วิชากลิ้ง
9. วิชาทำล่วน
10. วิชาทอเสื่อ
11. วิชาทำนา²

¹ กฉย. ค.ร. 36.1/18, "คำสั่งสภากรรมการกลางฯ ที่ 1/2476 เรื่องระเบียบการเดินทางไกล" 1 มิถุนายน 2476-4 ตุลาคม 2479.

² "ข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ พระพุทธศักราช 2461" ราชกิจจานุเบกษา 35 (16 สิงหาคม-20 ตุลาคม 2473).

ลูกเลือซึ่งล่อปลั้ได้วิชาพิเศษนั้น ๆ หรือแสดงความสามารถพิเศษในวิชาใดวิชาหนึ่ง ใน 11 วิชา นั้น ซึ่งกรรมการเห็นว่า เป็นผู้สมควรจะได้รับพระราชทานเหรียญศิลปลูกเลือ เป็นที่ระลึก ก็จะได้รับพระราชทานในโอกาสอันควร ซึ่งเหรียญศิลปนี้ ใช้ติดอกข้างขวาไว้ตลอดเวลาทั้งแต่งเครื่องแบบลูกเลือและเครื่องแต่งตัวอื่น ๆ ¹

การฝึกหัดอาวุธปืนของลูกเลือ พ.ศ. 2467

ในการฝึกหัดของลูกเลือครั้งนั้น ปรากฏว่านอกจากจะฝึกหัดกันด้วยท่ามือเปล่า และใช้พลองอันเป็นการฝึกหัดธรรมดาทั่วไปของลูกเลือแล้ว ยังได้มีการฝึกหัดการใช้อาวุธปืนอีกด้วย ซึ่งได้เริ่มฝึกขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2467 โดยทำการฝึกหัดท่าอาวุธปืนที่ศาลาว่าการนครบาล และฝึกหัดยิงเป้าที่สนามยิงเป้าสามเลน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน ถึง วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2467 การฝึกหัดอาวุธปืนนี้ เพื่อให้ลูกเลือมีประสบการณ์ และมีความเตรียมพร้อมเมื่อคราวจำเป็นเท่านั้น ไม่ใช่เป็นการฝึกหัดเพื่อการรบอย่างทหาร²

ปรากฏว่าการฝึกหัดอาวุธปืนของลูกเลือนี้ เป็นที่สนใจของลูกเลือมาก โดยพยายามฝึกหัด และฝึกจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ แต่อย่างไรก็ตาม การฝึกหัดอาวุธปืนของลูกเลือนี้ เกิดขึ้นได้ไม่นานก็มีอันต้องเลิกร้างไป เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต ในปี พ.ศ. 2468

ลูกเลือฝึกวิชาทหาร พ.ศ. 2477 - พ.ศ. 2490

การฝึกหัดอบรมลูกเลือตามข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเลือ พ.ศ. 2461 ได้ดำเนินการเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2477 อันเป็นรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 รัฐบาลในสมัยนั้นมีนโยบายในอันที่จะให้มีการฝึกหัดอบรมวิชาทหารแก่เด็กเรียนโดยเฉพาะลูกเลือ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ชายไทยได้ฝึกวิชาทหารอย่างทั่วถึงทุกคนพร้อมที่จะเกณฑ์มารับราชการได้ตลอดเวลา ดังนั้นต่อมากระทรวงธรรมการจึงได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยนักเรียน

¹ กจย. ศธ. 36 /117, "การทำรายงานประจำปีลูกเลือข้อ 4 การฝึกหัดวิชาพิเศษ," 5 สิงหาคม-20 ตุลาคม 2473.

² รายงานการลูกเลือแห่งกรุงสยาม ฉบับที่ 9, (พระนคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ กระทรวงธรรมการ, 2467), หน้า 19-23.

ที่จะสมัครเข้ารับการฝึกวิชาทหาร เพื่อใช้เป็นหลักปฏิบัติใน พ.ศ. 2477

นักเรียนที่จะสมัครเข้ารับการฝึกวิชาทหารได้ต้องมีอายุระหว่าง 15-17 ปี เรียนอยู่ในชั้นมัธยมปีที่ 5 ขึ้นไป สอบวิชาลูกเสือเอกได้แล้วและยังคงเป็นลูกเสือประจำการอยู่ นอกจากนี้ยังต้องได้รับการยินยอมจากผู้ปกครอง โดยมีผู้บริหารโรงเรียนรับรองความประพฤติ และผ่านการตรวจสุขภาพจากแพทย์ทหารเรียบร้อยแล้ว

กิจกรรมลูกเสืออันเกี่ยวข้องกับหน่วย ยุวชนทหารได้มาสิ้นสุดเอาเมื่อ ได้มีพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ พุทธศักราช 2486 พ.ศ. 2490 ซึ่งตราเป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2490 วันเดียวกับที่ได้ตราพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2490¹

การฝึกอบรมลูกเสือตั้งแต่ พ.ศ. 2490 จนถึงปัจจุบัน

การลูกเสือยุคนี้ เริ่มต้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในช่วงนี้เป็นระยะที่ฟื้นฟูและพัฒนา กิจกรรมลูกเสือไทย มีการติดต่อกับต่างประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการส่งผู้แทนลูกเสือไทยไปศึกษาอบรมและดูงานในต่างประเทศ ทำให้เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องกับการลูกเสือได้รับประสบการณ์ แนวความคิดและนำวิธีการแบบล่า กลมาปรับปรุงกิจกรรมลูกเสือไทยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

การฝึกอบรมลูกเสือในสมัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามจารีตประเพณีบ้านเมือง และอุดมคติ 5 ข้อคือ

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อฟังและฟังตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ
5. ให้มีพัฒนาการในทางกาย จิตใจ และศีลธรรม ทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับสิทธิ

การเมืองโต

¹ "พระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ พุทธศักราช 2486 พ.ศ. 2490" รายกิจจานุเบกษา 64 (14 มกราคม 2490) : 38-39.

ส่วนหลักการฝึกอบรมทั่วไปนั้น ในข้อบังคับคณะกรรมการ เลือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลัก
 กลุ่มและวิยาพิเภ่งลูกเลือ พ.ศ. 2509 ได้กล่าวไว้ในข้อ 3 ว่าด้วยการปกครอง โดยกำหนด
 หลักการฝึกอบรมลูกเลือไว้ดังนี้¹

1. ให้เด็กชายเป็นสมาชิกของกองลูกเลือตามความสมัครใจโดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้แนะนำ
 ส่งสอน อบรมฝึกการปกครอง กัมเองภายในกองของตน และเพิ่มวิธีการฝึกอบรมดังกล่าวให้มากขึ้น
 ตามลำดับอายุ
2. ให้เด็กชายได้ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ตนถนัดในทีกลางแจ้ง เป็นส่วนใหญ่ และให้มีโอกาส
 ภาเพื่อประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วย
3. ให้เด็กชายได้ฝึกหัดการรับผิดชอบตัวเอง และต่อสู้เป็นชั้น ๆ และเพิ่มการฝึกให้
 กว่างขวางยิ่งขึ้น เพื่อว่าจะได้เกิดความสามารถ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีนิสัยใจคอดีเป็นที่ไว้
 วางใจได้ สามารถในการเป็นผู้นำและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

ทั้งนี้โดยมีการจัดหลักกลุ่มสำหรับฝึกอบรมลูกเลือออกเป็น 4 ระดับดังนี้

1. หลักกลุ่มและวิยาพิเภ่งลูกเลือสำรอง
2. หลักกลุ่มและวิยาพิเภ่งลูกเลือสามัญ
3. หลักกลุ่มและวิยาพิเภ่งลูกเลือสามัญรุ่นใหญ่
4. หลักกลุ่มและวิยาพิเภ่งลูกเลือวิสามัญ

โดยแต่ละระดับมีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

ก. หลักกลุ่มและวิยาพิเภ่งลูกเลือสำรอง

ความมุ่งหมายของการลูกเลือสำรองคือเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กในวัยลูกเลือ
 สำรองทั้งในทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม โดยถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของแผน
 การฝึกอบรมที่ต่อเนื่องกันกับของเด็กในวัยต่าง ๆ ที่อยู่ในขบวนการลูกเลือ

แผนการฝึกอบรมลูกเลือสำรองมีระดับสูงขึ้นตามวัยและสมรรถภาพของเด็กแต่ละคน
 แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ ดาวดวงที่ 1 ดาวดวงที่ 2 และดาวดวงที่ 3 กับให้เด็กมีโอกาสได้
 รับเครื่องหมายวิยาพิเภ่งดังที่กำหนดไว้ในหลักกลุ่มด้วย และผู้สมัครเป็นลูกเลือสำรอง จะต้อง

¹คณะกรรมการบริหารลูกเลือแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อบังคับคณะกรรมการ เลือแห่งชาติว่าด้วยการ
 การปกครอง หลักกลุ่ม และวิยาพิเภ่งลูกเลือ พ.ศ. 2509, หน้า 2-3.

ผ่านการทดสอบขั้นต้นเพื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือสำรอง เมื่อได้รับเครื่องหมายลูกเสือสำรองแล้ว จึงจะนับว่าเป็นลูกเสือสำรองแล้วโดยสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีเครื่องหมายลูกเสือสัมพันธ์สำหรับลูกเสือสำรองที่จะพัฒนาลูกเสือสำรอง และพร้อมที่จะสมัครเข้าเป็นลูกเสือสามัญต่อไป

ลูกเสือสำรองแบ่งออกเป็น 3 ชั้นคือ ดาวดวงที่ 1 ดาวดวงที่ 2 และดาวดวงที่ 3 แต่ละชั้นมีกิจกรรม 12 อย่าง คือ อนามัย ความสามารภในเชิงทักษะ การสำรวจ การค้นหาธรรมชาติ ความปลอดภัย บริการ ธงของประเทศต่าง ๆ การฝีมือ กิจกรรมกลางแจ้ง การบันเทิง การผูกเงื่อน และคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง ซึ่งลูกเสือสำรองจะต้องเรียนรู้และสามารภปฏิบัติได้

นอกจากนี้ยังมีวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะให้การฝึกอบรมที่สูงขึ้นในกิจกรรมทั้ง 12 เรื่อง กับทั้งเพื่อให้ลูกเสือสำรองมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้สำหรับดาวดวงที่ 1-3 วิชาพิเศษเหล่านี้ได้แก่ จิตกรร นักกรีฑา นักอ่านหนังสือ นักจักรยานล่องล้อ นักแสดงการบันเทิง นักสำรวจ นักปฐมพยาบาล นักสำรวจต่างงานอดิเรก การช่วยเหลืองานบ้าน นักอ่านแผนที่ นักธรรมชาติศึกษา นักถ่ายภาพ นักว่ายน้ำ ผู้ช่วยคนตกน้ำ นักวิทยาค่าลัดร นักกีฬา การอนุรักษ์ธรรมชาติ¹

ลูกเสือสำรองที่กำลงศึกษาตามหลักสูตรดาวดวงที่ 1-3 แต่ละชั้นอาจเลือกเรียนวิชาพิเศษใด ๆ ก็ได้ชั้นละ 2 วิชา ส่วนลูกเสือสำรองที่ได้ดาวดวงที่ 3 แล้ว อาจเลือกเรียนวิชาพิเศษได้ทุกวิชา

ข. หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ

จุดหมายของการลูกเสือสามัญคือเพื่อส่งเสริมการพัฒนาในทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ ศีลธรรมและสังคมของลูกเสืออายุ 11 ปี ถึง 16 ปี โดยถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของแผนการฝึกอบรมที่ต่อเนื่องกันกับของเด็กในวัยต่าง ๆ ที่อยู่ในขบวนการลูกเสือ

แผนการฝึกอบรมลูกเสือสามัญมีระดับสูงขึ้นตามวัย และสมรรถภาพของเด็กแต่ละคนกับมีหลักสูตรวิชาพิเศษต่าง ๆ ด้วย เด็กอาจเข้าอยู่ในกองลูกเสือสามัญโดยเสื่อมาจากกองลูกเสือสำรอง หรือโดยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

¹ คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน, ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522, หน้า 2-26.

กองลูกเสือล่ำมัญประกอบด้วยหมู่ลูกเสือ 2-6 หมู่ หมู่หนึ่งมีลูกเสือ 6-8 คน รวมทั้งนายหมู่ลูกเสือและรองนายหมู่ลูกเสือด้วย แต่ละหมู่มีนายหมู่ลูกเสือเป็นผู้นำ โดยมีรองนายหมู่ลูกเสือเป็นผู้ช่วย ระบบหมู่เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นในการฝึกอบรมลูกเสือล่ำมัญ ซึ่งประกอบด้วย การฝึกอบรมในเรื่องการเป็นผู้นำ การวางแผน และการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ โดยถือหลักการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ

หมู่ลูกเสือเป็นหน่วยในการจัดกิจกรรมทั้งปวง

ความสำเร็จของการฝึกอบรมลูกเสือ อยู่ที่การฝึกอบรมนายหมู่และการเปิดโอกาสให้นายหมู่ทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกิจการของกอง โดยมีการปรึกษาหารือกันในที่ประชุมหมู่

ผู้กำกับลูกเสือล่ำมัญมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของที่ประชุมนายหมู่ และทำการฝึกอบรมนายหมู่ในกองของตน เพื่อให้นายหมู่เหล่านั้นไปทำการฝึกอบรมลูกเสือในหมู่ของตนอีกช่วงหนึ่ง

ในค่ายพักแรม ลูกเสืออยู่และทำงานร่วมกันเป็นหมู่ในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

แผนการฝึกอบรมลูกเสือล่ำมัญแบ่งออกเป็น 3 ชั้นคือ ลูกเสือตรี ลูกเสือโท และลูกเสือเอก

ลูกเสือตรี มีหลักสูตรโดยย่อดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับขบวนการลูกเสือ
2. ศาสนาและกฎของลูกเสือล่ำมัญ
3. กิจกรรมกลางแจ้ง
4. ระเบียบแถว

เมื่อสอบวิชาตามหลักสูตรลูกเสือตรีได้แล้ว จึงได้เข้าพิธีประจำกอง และให้ได้รับ

การฝึกอบรมชั้นสูงต่อไปตามลำดับ

ลูกเสือโท มีหลักสูตรโดยย่อดังนี้

1. การรู้จักดูแลตนเอง
2. การช่วยเหลือผู้อื่น
3. การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ
4. ทักษะในทางวิชาลูกเสือ
5. งานอดิเรกและเรื่องที่น่าสนใจ

6. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

7. ระเบียบแถว

ลูกเสือเอก มีหลักสูตรโดยย่อดังนี้

1. การพึ่งตนเอง
2. การบริการ
3. การผจญภัย
4. วิชาช่างของลูกเสือ
5. ระเบียบแถว

การลอบวิชาลูกเสือทุกชั้น ให้ผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการลอบ

การลอบวิชาลูกเสือตรี วิชาลูกเสือโท วิชาลูกเสือเอก ลูกเสือจะต้องลอบวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสำหรับแต่ละชั้นให้ได้ครบทุกวิชาเสียก่อนจึงจะเลื่อนชั้นได้

ลูกเสือสามัญที่กำสั่งเรียนหลักสูตรลูกเสือโท ลูกเสือเอก อาจลอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญได้ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ วิชาพิเศษเหล่านี้มุ่งหมายให้ลูกเสือสามัญได้แสดงออกซึ่งทักษะและความสนใจของตนเอง กับเพื่อให้ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับลูกเสืออื่น ๆ ด้วย วิชาพิเศษลูกเสือสามัญ เช่น นักจักสาน ช่างไม้ ช่างหนัง ช่างนา ช่างฉนวน ช่างไร่ นักเลี้ยงสัตว์เล็ก ผู้ช่วยคนดับเพลิง ผู้ให้การปฐมพยาบาล ช่างค่าย นักผจญภัยในป่า นักสำรวจ นักบุกเบิก นักพายเรือ นักดาราคาสตร์เบื้องต้น บามอากาศเบื้องต้น นักละเล่น ฯลฯ¹

ค. หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ลูกเสือที่สมัคร เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จะต้องเข้าพิธีประจำกอง ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เสียก่อน จึงนับว่าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยสมบูรณ์ ก่อนเข้าพิธีประจำกอง ต้องลอบได้วิชาลูกเสือเอกถ้ายังไม่ได้ ต้องผ่านการทดสอบคนเป็นที่พอใจของผู้กำกับลูกเสือ ดังต่อไปนี้

1. มีความเข้าใจคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
2. ถ้าลอบได้ลูกเสือตรี และลูกเสือโทแล้ว ให้ลอบทบทวนอีกครั้งหนึ่ง หรือถ้ายังไม่ลอบไม่ได้ต้องลอบวิชาลูกเสือตรีและลูกเสือโทให้ได้

¹ คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน, ข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525, หน้า 2-57.

3. เดินทางไกลด้วยเท้าหรือไปทางเรือ โดยใช้พายแจว หรือกระเชียงไปกับเพื่อนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อีกคนหนึ่งเป็นระยะทาง 10 กิโลเมตร แต่ต้องมีเครื่องหลังบรรจุของไปด้วย เมื่อถึงปลายทางให้กางเต็นท์หรือทำเพิง ก่อไฟหุงอาหารสำหรับตนและเพื่อนลูกเสือด้วย ไม่ต้องค้างคืนก็ได้ เมื่อกลับมาถึงกองให้รายงานการเดินทางด้วยวาจาต่อผู้กำกับลูกเสือ
4. ถ้าไม่เคยเป็นลูกเสือมาก่อน นอกจากทดลองต่าง ๆ แล้ว ต้องไปแรมคืนกับเพื่อนลูกเสือไม่น้อยกว่า 3 เดือน และต้องนอนในเต็นท์ กระโจม โรงนา เพิง หรือกำบังอย่างอื่น

การเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ถ้ายังไม่ได้เป็นลูกเสือเอก ต้องเรียนและสอบวิชาลูกเสือเอกให้ได้โดยเร็วที่สุด แล้วจึงค่อยเรียนวิชาพิเศษสำหรับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ซึ่งมี 44 วิชาคือ

1. วิชาการผจญภัย	2. วิชาอุทกกรรม
3. วิชาธรรมชาตวิทยา	4. วิชาการบุกเบิก
5. วิชาการจัดการค่าย	6. วิชาการสื่อสารด้วยยานพาหนะ
7. วิชาการดับเพลิง	8. วิชาพิทักษ์ป่า
9. วิชาเดินทางไกล	10. วิชาล่าม
11. วิชาละกะทรอย	12. วิชาหน้าที่พลเมือง
13. วิชาผักสวนครัว	14. วิชาช่วยผู้ประสบภัย
15. วิชาพยาบาล	16. วิชาสัญญาณ
17. วิชาสารพัดช่าง	18. วิชาโบราณคดี
19. วิชาศิลปะ	20. วิชาการฝีมือ
21. วิชาอ่านหนังสือ	22. วิชาช่างไฟฟ้า
23. วิชาละเล่น	25. วิชาช่างวิทยุ
25. วิชาสาธารณสุข	26. วิชาดนตรี
27. วิชาภูมิตร	28. วิชาสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ
29. วิชาปาฐกถา	30. วิชาพลาริการ
31. วิชาทำแผนที่	32. วิชาช่างภาพ
33. วิชาช่างเครื่องยนต์	34. วิชาการประมง

35. วิชาต้นเต๋น	36. วิชาพายเรือ
37. วิชาผ่าร่อง	38. วิชาพายท้ายเรือเล็ก
39. วิชาดาราคาสตร์	40. วิชาว่ายน้ำ
41. วิชาอุตุนิยมวิทยา	42. วิชานักเครื่องบินเล็ก
43. วิชาช่างเครื่องอากาศ	44. วิชายามอากาศ

นอกจากนี้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ยังมีเครื่องหมายวิชาพิเศษชั้นสูง ซึ่งมีดังนี้

1. เครื่องหมายสายบงยศ
2. เครื่องหมายขาวเรือ
3. เครื่องหมายการบิน
4. เครื่องหมายผู้ฝึกสอน
5. เครื่องหมายลูกเสือหลวง

ทั้ง 5 เครื่องหมายนี้ถือว่าเป็นเครื่องหมายสูงสุดในการฝึกอบรมของลูกเสือสามัญ

รุ่นใหญ่¹

ง. หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ

เมื่อลูกเสือได้ผ่านลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มาแล้ว ก็เข้าสู่ลูกเสือประเภทสุดท้ายซึ่งเป็นลูกเสือที่มีเกณฑ์อายุสูงที่สุดในจำนวนลูกเสือทุกระดับ เราเรียกว่าลูกเสือวิสามัญ

ลูกเสือวิสามัญแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

1. เติร์บรมลูกเสือวิสามัญ (ระยะทดลอง)
2. ลูกเสือวิสามัญ (ต้องได้เข้าประจำกองแล้ว)

การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ เป็นการอบรมให้เป็นผู้มีความเสียสละ และมีอุดมคติ ตามคติพจน์ของลูกเสือวิสามัญ คือ "การบริการ" เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเองให้เป็นไปตามกฎและคำปฏิญาณเมื่อได้รับการอบรมแล้ว และผู้กำกับจะเฝ้าติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด

¹ คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน, ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509, หน้า 62-106.

ของลูกเสือแต่ละบุคคล หลังจากเริ่มแรกเป็นเตรียมลูกเสือวิสามัญเป็นระยะเวลา 3-6 เดือน ซึ่งจากการทดลองความมอดทนมีความรักการเป็นลูกเสือก็จะเข้าพิธีประจำกอง ซึ่งหมายถึงการเป็นลูกเสือวิสามัญที่สมบูรณ์

เตรียมลูกเสือวิสามัญ ต้องผ่านการทดลองวิชาต่อไปเมื่อสอบได้แล้วจะได้เข้าประจำกองเป็นลูกเสือวิสามัญ

1. มีความรู้ตามหนังสือการลูกเสือสำหรับเด็กชาย คู่มือลูกเสือวิสามัญ และเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญรุ่นใหญ่
2. เข้าใจคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือวิสามัญ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องการบริการ ต้องไม่เห็นแก่ตัวตามเจตนาธรรมของลูกเสือวิสามัญ
3. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือเอกมา แล้ว หรือสามารถสอนวิชาลูกเสือโทได้ และมีความรู้ตามหลักสูตรลูกเสือเอก
4. สามารถอภิปรายปัญหาการลูกเสือ เกี่ยวกับการดำเนินการของกลุ่มลูกเสือ
5. ได้ผ่านระยะเวลาการทดลองตามที่ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือวิสามัญจะได้กำหนดให้ในเวลาสมควร

เตรียมลูกเสือวิสามัญ เรียบและทดลองตามวิชาดังกล่าว เมื่อสอบได้ และเข้าประจำกองแล้วจึงนับว่าเป็นลูกเสือวิสามัญ

ลูกเสือวิสามัญ มีแต่การเรียนวิชาพิเศษเท่านั้น ซึ่งได้แก่ วิชาการลูกเสือ วิชาจาริก วิชาโครงการ วิชาบริการ วิชาผู้ฝึกสอน และเครื่องหมายวิชาพิเศษชั้นสูง คือ เครื่องหมายวชิราวุธ¹

การฝึกอบรมลูกเสือในสมัยปัจจุบันนี้เป็นแบบสากลและหลักเกณฑ์ ตลอดจนแบบธรรมเนียมต่าง ๆ ของลูกเสือไทยก็เหมือนกับลูกเสือในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะแนวปฏิบัติในการฝึกอบรมซึ่งมีแนวการฝึกอบรมลูกเสือ เช่นการยอมรับและปฏิบัติตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือ การเรียนรู้โดยการกระทำระบบหมู่และระบบกลุ่ม การทดลองเป็นชั้น ๆ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 107-112.

และเครื่องหมายวิชาพิเศษ กิจกรรมกลางแจ้ง การลุ่มก การมีเครื่องแบบและเครื่องหมาย การ
เล่นเกม การร้องเพลง การชุมนุมรอบกองไฟ ฯลฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค่ายลูกเสือ

กำเนิดค่ายลูกเสือ

กิจการลูกเสือของไทยได้เกิดสืบเนื่องมาจากกองเสือป่า โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองเสือป่าเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454) และพระองค์ทรงเห็นว่าล่ามฮิกทั้งหลายย่อมต้องมีลัทธิเป็นที่ยอมรับของปะสังสรรค์กับชนชั้นนอกใจหาความบันเทิง ตลอดจนเป็นที่เล่นกีฬาต่าง ๆ อีก ทั้งจะได้เป็นที่อบรมสั่งสอนปรีชาหาหรือกิจการของเสือป่าด้วย จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างลัทธิเสือป่าขึ้นที่สนามม้าพระราชวังดุสิต ซึ่งเดิมสถานที่บริเวณนี้เป็นสนามม้าของหลวง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดการพระราชพิธีเปิดลัทธิเสือป่าครั้งแรกเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ศก 130¹

นี่คือต้นกำเนิดค่ายลูกเสือในเวลาต่อมา เพราะหลังจากกองเสือป่าเปิดลัทธิเสือป่าแห่งนี้ขึ้นแล้ว กิจการลูกเสือไทย ซึ่งได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกองลูกเสือ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454) ก็ได้ใช้ลัทธิแห่งนี้เป็นที่ชุมนุมเป็นแห่งแรกด้วย โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อดิศักดิ์ให้กำเนิดลูกเสือไทยทรงจุดสำหะเลด็จไปทำการอบรมสั่งสอนวิชาการต่าง ๆ แก่เหล่าลูกเสือ ณ ลัทธิแห่งนี้เป็นประจำทุกบ่ายวันเสาร์ ต่อมาตามหัวเมืองต่าง ๆ ก็ได้ตั้งลัทธิเสือป่าและลูกเสือเพื่อประโยชน์แห่งการชุมนุมอบรมสั่งสอนวิชาด้านเสือป่าและลูกเสือขึ้นโดยทั่วไป

ค่ายลูกเสือแห่งแรกของไทย

ค่ายลูกเสือแห่งแรกของไทยได้แก่ "ที่ฝึกเสือป่าพรุชุมเจดีย์" บริเวณพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นสำหรับเป็นที่แปรพระราชฐานไปประทับพักผ่อน โดยปกติพระองค์มักเสด็จไปในระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม ดังจะเห็นได้จากพระราชบันทึกของพระองค์ตอนหนึ่งว่า "ตั้งแต่วันที่ 13 ถึงวันที่ 20 มกราคม ได้แปรสถานออกไปอยู่ที่สนามจันทร์ ซึ่งทำให้ค่อยมีความสุขขึ้นกว่าจะอยู่ในกรุงเทพฯ หนึ่งวัน แต่ถึงกระนั้นก็มิเข้าไปอยู่หนึ่ง ๆ เจ็บ ๆ เพราะได้มีงานอะไรต่อมิอะไรบ้างบางวัน"

¹ "พระราชพิธีเปิดลัทธิเสือป่า" ราชกิจจานุเบกษา 28 (30 กรกฎาคม 130)

ในการเสด็จแปรพระราชฐานทุกครั้ง มีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และมหาดเล็กตามเสด็จตามหน้าที่ใน
ราชการพระองค์มีตำราประจำตำแหน่งนายกองใหญ่ ผู้บังคับการเลือกโป้ โปรดการเลือกโป้เป็นอันมาก
จึงโปรดเกล้าฯ ให้มีการตั้งค่ายฝึกการซ้อมรบทางเลือกโป้เป็นประจำ ข้าราชการทุกคนจะเปลี่ยน
สภาพเป็นเลือกโป้ในตำแหน่งต่าง ๆ ทั้ที่ การสร้างค่ายเลือกโป้พระปฐมเจดีย์ พระราชวังสนาม-
จันทร์นั้นนับว่าเป็นค่ายลูกเสือแห่งแรกของไทย เพราะพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ขณะนั้นทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งหน่วยลูกเสือขึ้นแล้ว และสถานที่สโมสรหรือค่ายพัก พระองค์ทรง
โปรดอนุญาตให้ใช้ร่วมกันได้

ลักษณะการคัดค่ายพักที่พระปฐมเจดีย์ ในสมัยแรกนั้น มีลักษณะอย่างไร ทราบจากคำ
ถวายรายงานของนายกองตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ ผู้ตรวจการเลือกโป้
หัวเมือง ซึ่งกราบบังคมทูลรายงาน เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ศก 130 ความตอนหนึ่งว่า

ที่พักเลือกโป้ที่พระปฐมเจดีย์ได้ตกลงจะเอาที่ว่าการที่พระปฐมเจดีย์ ได้ตกลงจะ
เอาที่ว่าการอำเภอเก่าจัดเป็นที่พัก ในบริเวณที่ว่าการอำเภอแห่งนี้มีเรือนไม้สองชั้นหลัง 1
โรงสองห้องเป็นห้องน้ำแข็ง 1 โรงสองห้องเป็นโรงครัว 1 หลังบริเวณแต่ออกไปมีเรือนแถว
ชั้นเดียวห้าห้องกับห้องน้ำ ครัวไว้ต่อข้างหลังซึ่งได้ใช้เป็นที่พักนักเรียนอีกหลัง 1 ข้าพระพุทธเจ้า
ปรึกษากับพระยาสุนทรบุรี เห็นด้วยเกล้าฯ พร้อมกันว่าควรจะรวม 2 บริเวณนี้เข้าเป็นบริเวณที่
พักเลือกโป้ เมื่อได้รวมกันแล้วเรือนหลังใหญ่ซึ่งเป็นที่ว่าการอำเภออยู่ก่อน ชั้นล่างจะมีห้องพัก
1 ห้อง ชื่อของบริโภคน 1 ห้องรับพระราชทานอาหาร 1 ห้องไว้เครื่องโต๊ะ 1 ห้องจัด
อาหาร 1 ห้องเก็บของ 1 ห้องที่ทำการเลือกโป้ 1 ชั้นบนจะมีห้องนั่งเล่น 1 ห้องประชุม 1
ห้องอ่านหนังสือ 1 ห้องล้างหน้า 1 ครัวและห้องน้ำของเดิมใช้ได้ เรือนแถวจะจัดเป็น เรือน
นอนพอสมาชิกเลือกโป้ได้คราวละ 4 คน

การที่จะจัดทำในเรื่องที่พักกองเลือกโป้นี้ 1. จะต้องปราบที่ดินให้เรียบร้อย
2. จะต้องทำรั้วบริเวณ 3. จะต้องรื้อห้องน้ำและครัวไว้ปลูกหนาค่าให้โต้แถวกัน เปิดข้างหลัง
ไว้บริเวณทั้งสอง เป็นอันเดียวกัน 4. จะต้องปลูกโรงให้คนรักษาสถานที่อยู่หลัง 1 การปลูกสร้าง
ซ่อมแซมทั้งปวงนี้ เพราะเหตุว่าสถานที่เหล่านี้เป็นของหลวง จึงตกลงว่าจะใช้เงินหลวงสำหรับ
ซ่อมแซมปลูกสร้าง ส่วนการซื้อสร้างเครื่องใช้ตกแต่งและค่ารักษา จึงจะใช้เงินกองทุนเลือกโป้

พระยาสุนทรบุรีบอกแก่ข้าพเจ้าว่า ผู้หญิงในมณฑลนครไชยศรีมีความนิยมอยาก
จะช่วยอุดหนุนการตั้งกองเลือกโป้อยู่หลายคน ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน

พระบรมราชานุญาตให้รับเครื่องแต่งและเครื่องใช้ซึ่งจะมีผู้ช่วยแล้ว พวกผู้หญิงในมณฑลนครไชยศรี เห็นจะช่วยเครื่องตกแต่งสถานที่ได้หลายอย่าง สิ่งที่จะต้องสร้างนั้น สิ่งใดทำได้ก็พระปฐมเจดีย์ หลวงไวยราษฎร์รักษา พระท่ามะรง ซึ่งเป็นสมาชิกผู้หนึ่ง รับจะทำในเรือนจำ ข้าพระพุทธเจ้า ได้สั่งให้ลงมือซ่อมแซมสถานที่แล้ว ได้ให้กำหนดไว้ว่าให้เสร็จในวันที่ 1 สิงหาคม

จะเห็นได้ว่าภายในค่ายพักสมัยแรกก็มีโรงเรือนอาคาร ห้องต่าง ๆ พร้อม เวลาต่อมาในการสร้างค่ายพักลูกเสือก็ได้ปฏิบัติเป็นแบบอย่างสืบต่อกันมา มีการปรับปรุงเพิ่มเติมส่วนจำเป็นที่สำคัญ ๆ ขึ้น ตามสมัยความเจริญของบ้านเมืองและแบบอย่างต่างประเทศ

ค่ายลูกเสือในสมัยปัจจุบัน

ในต่างประเทศกิจการลูกเสือได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เช่น อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส อิตาลี ฮอลแลนด์ สวีเดน ฟินแลนด์ นอร์เวย์ อิตาลี ญี่ปุ่น ฯลฯ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบการข้อบังคับการฝึก และอื่น ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งกิจการลูกเสือต่างประเทศถือว่าจำเป็นและสำคัญมากนั้นคือ "ค่ายลูกเสือ" ดังเช่นที่อังกฤษมีค่ายลูกเสือ กิลเวลล์ ปาร์ค (Gilwell Park) ซึ่งเป็นค่ายลูกเสือนานาชาติที่ใหญ่ที่สุด และทันสมัยที่สุดเป็นแห่งแรกของโลก มีเนื้อที่ประมาณ 110 เอเคอร์ (275 ไร่) ในเมืองชิงฟอร์ด (Chingford) ประเทศอังกฤษ เปิดดำเนินการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2462

ส่วนแนวความคิด เกี่ยวกับการจัดค่ายลูกเสือในประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 โดยพระยาไพศาลศิลปศาสตร์ จุฬนายกล่าภ กรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทยได้มีความคิดที่จะจัดการฝึกหัดเจ้าหน้าที่ลูกเสือขึ้นผู้กำกับ และรองผู้กำกับให้มีความสามารถยิ่งขึ้น และดำเนินการฝึกอบรมผู้ค่ายแบบกิลเวลล์ ปาร์ค โดยได้ขอความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการสมาคมลูกเสือนานาชาติ และขอให้อัครราชทูตสยามประจำกรุงลอนดอนช่วยเลือกนักเรียนซึ่งกระทรวงธรรมการได้มีคำสั่งให้ศึกษาวิชาครู และมีเวลาอีกหนึ่งปีครึ่งจึงจะกลับเมืองไทย โดยให้นักเรียนเหล่านี้ใช้เวลาว่างติดต่อกับกองลูกเสือกองใดกองหนึ่งของอังกฤษ และสมัครเข้าฝึกหัดอบรมที่ค่ายอบรมผู้กำกับ รองผู้กำกับลูกเสือกลางที่กิลเวลล์ ปาร์ค เพื่อนำความรู้มาปรับปรุงกิจการลูกเสือในประเทศไทย¹

¹ กขย. ร 7 พ 7/7, "บันทึกอนุสนธิเป็นย่อ ๆ ที่พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีนิวัต ทูลเกล้าฯ ถวาย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2472"

ต่อมามหาอำมาตย์เอกพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าราณีมิ วัด ซึ่งทรงดำรงตำแหน่ง
อุปนายกสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย ต่อมาได้มีหนังสือถึง นายกองโท พระยา
นิพนธ์พจนานัติ เลขานุการสภากรรมการกลางฯ เพื่อนำความกราบบังคมทูลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ
กรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตในการจัดค่ายลูกเสือ
ดังกล่าวความตอนหนึ่งว่า "...ความเห็นซึ่งพระราชพิธีธรรมิ เทศาภิเศกแก่ข้าพเจ้าด้วยวาจาเมื่ออยู่ว่า
ฟังอบรมอยู่กับแล้วตั้งค่ายเป็นประจำขึ้นแห่งใดแห่งหนึ่ง ให้ลูกเสือมีเวลาผลัดเปลี่ยนกันไปเข้า
ค่ายประมาณว่ากองละ 7 วัน เพื่อฝึกฝนการใช้วิชาลูกเสือและกวดขันในทางสัปปิรตลูกเสือให้เป็น
จริงยิ่งขึ้น งานเช่นนี้ไม่ปรากฏว่า ได้เคยทำมาก่อนและถึงแม้จะมีงานจะได้นั้นได้แต่ก็ดี
แต่เป็นการสำคัญและเป็นทางที่จะยังผลให้สำเร็จตามความมุ่งหมายแห่งการจัดลูกเสือขึ้นได้
ข้าพเจ้าได้พิจารณาความเห็นอันมีแล้ว เห็นจริงและเห็นชอบด้วย ถ้าขอด้วยพระราชดำริจะได้
รับใช้เกล้าฯ สั่งทางกระทรวงธรรมการให้ลงมืออบรมครูในวิชาอยู่กับลูกเสือเป็นพิเศษในระหว่าง
โรงเรียนปิดเดือนสิงหาคมและกันยายนปีนี้ เมื่อเปิดภาคเรียนที่ 2 แล้ว จะได้เริ่มจัดค่ายทดลอง
ขึ้นในกรุงเทพฯ ก่อน และจะได้กราบทูลสำนักนายกปลุกเสือกกรุงเทพฯ ขอประทานพระตำราสั่งให้
กองลูกเสือกรุงเทพฯ จัดลูกเสือมาเข้าค่ายกองละ 7 วัน ถ้าได้ผลดีจะได้ให้ส่งผลต่าง ๆ
ปฏิบัติการเช่นเดียวกัน" ¹

เมื่อพระยานิพนธ์พจนานัติ เลขานุการสภากรรมการกลางฯ นำความกราบบังคมทูล
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทเรียบร้อยแล้ว ต่อมาพระองค์
มีพระราชกระแส พระราชทานมาเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2472 ความว่า

"...เรื่องจะตั้งค่ายฝึกฝนนั้นควรอย่างยิ่ง การที่ลูกเสือมีความรู้ห้อยหน้าปลาตใจ
มาก ไม่ทราบจะไปทำอะไรกันจึงเหลวอย่างนั้น เรื่องการอบรมน้ำใจเรื่องชาติ ลำสนา พระ
มหาภคินทร์ นั้น ถ้าสำหรับลูกเสือทำบกพร่อง นับว่าการลูกเสือ ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย เสีย
เวลาเปล่า เรื่องการอบรมอย่างไทย ๆ ตามความคิดของพระราชพิธีธรรมิ นั้นเห็นดีอย่างยิ่ง
ในสมัยนี้เด็กของเราออกจะไร้มีความเคารพต่ออะไรหมด ฉะนั้นเองยังชอบอย่างเก่า เช่น เคารพ

¹ กข. ร 7 พ 7/7 "หนังสืออุปนายกสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย
ถึงพระยานิพนธ์พจนานัติ เลขานุการสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย" วันที่ 20
กรกฎาคม พ.ศ. 2472

ผู้ใหญ่ คนแก่ พ่อ แม่ เรื่อง so called ประเพณี "ฝรั่ง" ล้มวัยใหม่ ควรเลิกกันเสียที" ¹

นี่คือจุดเริ่มต้นของค่ายลูกเสือในยุคนั้น และในปี พ.ศ. 2472 นั้นเอง คณะลูกเสือผู้ปูนได้เชิญผู้แทนคณะลูกเสือไทย ไปเยือนประเทศญี่ปุ่น คณะผู้แทนลูกเสือไทยที่จะไปญี่ปุ่นครั้งนี้ ทางกรมจัดให้ไปอยู่ค่ายจำลองในบริเวณวชิรวุฒวิทยาลัย เพื่อรับการฝึกอบรม รวม 7 วัน ในความอำนวยการของพระราชาบรมนิเทศ เจ้าหน้าทีประจำแผนก อุปนายกสภากรรมการกลางฯ ² ดังนั้นการอยู่ค่ายแบบล่ากไลต์ เริ่มขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวนี่เอง

กิจการลูกเสือในระยะ พ.ศ. 2482 - 2488 ใต้ขบเขาลง ต่อมาเมื่อกิจการลูกเสือได้เริ่มศึกษากันอีกครั้งหนึ่ง เพราะเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกเสือแห่งชาติ และรัฐบาลได้มองเห็นความสำคัญของการลูกเสืออย่างแท้จริง จึงได้สนับสนุนกิจการลูกเสือให้มีประสิทธิภาพทั้ง ปริมาณ ระเบียบวินัยข้อบังคับ และผู้บังคับบัญชาที่มีความชำนาญโดยเฉพาะ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงอนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการจัดหาซื้อที่ดินสำหรับจัดตั้งศูนย์การฝึกและอบรม เพื่อใช้เป็นแหล่งกลางในการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พนักงานเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ตลอดจนลูกเสือให้เป็นผู้มีความสามารถในวิชาการอย่างแท้จริง หน่วยงานเกี่ยวกับศูนย์การฝึกและอบรมลูกเสือนานาชาติที่ กิลเวลล์ พาร์ค (Gilwell Park) ในประเทศอังกฤษอันเป็นศูนย์การฝึกอบรมลูกเสือที่ทันสมัยแห่งหนึ่งของโลก

ต่อมาหลวงชัชวาลย์ชลธี (ชัชวาลย์ อดาตยกุล) หัวหน้ากองลูกเสือคนแรกของไทยเป็นผู้ไปเลือกที่ดิน พบว่าที่ดินบริเวณเขาซากตบกลางพระ อำเภอดุสิตราชธานี จังหวัดชลบุรี เป็นที่ดินที่เหมาะสมในการจัดตั้งค่าย จึงเสนอโครงการและขอซื้อที่ดินแห่งนี้จากรัฐบาลในปี พ.ศ. 2496 เมื่อได้รับการอนุมัติสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการก่อสร้างใช้ชื่อว่า ศูนย์การฝึกลูกเสือชลบุรี เป็นค่ายลูกเสือแห่งชาติ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบันได้ พระราชทานนามว่า "ค่ายลูกเสือวชิรวุฒ" เมื่อเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2504

¹ กข. ร7 พ7 /7 "พระราชกระแส ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่อุปนายกสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย", วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2472.

² เทพาย อดาตยกุล "ความก้าวหน้าของการลูกเสือไทย" ในอนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนายฉัตร หังสุบุตร, หน้า 102.

ปัจจุบันค่ายลูกเสือนับว่ามีความสำคัญมากในการฝึกอบรมลูกเสือ เพราะเป็นการใช้
สิ่งแวดล้อมในการฝึกอบรมตามธรรมชาติ โดยเฉพาะในหลักสูตรวิชาลูกเสือทุกระดับจะต้องมี
การฝึกการอยู่ค่ายให้แก่ลูกเสือเพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้แก่ลูกเสืออีกด้วย ดังนั้นในเขตการศึกษา
ต่าง ๆ จึงได้จัดให้มีค่ายลูกเสือขึ้นในเขตการศึกษาของตนให้เพียงพอแก่การฝึกอบรมลูกเสือ
นับว่าเป็นการยกระดับมาตรฐานของกิจการลูกเสือไทยให้เจริญทัดเทียมกับกิจการลูกเสือของ
นานาประเทศ

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประชุมลูกเสือ

กิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของลูกเสือคือการชุมนุม ทุกครั้งที่มีการชุมนุมโดยปกติจะมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย และมักจะเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปมาชมการแสดงต่าง ๆ ของลูกเสือด้วย นอกจากนี้ในระหว่างการชุมนุมก็จะมีการบรรยายการทดสอบ การแข่งขันระหว่างกองลูกเสือต่าง ๆ ที่มาร่วมชุมนุม ในตอนกลางคืนจะมีการชุมนุมรอบกองไฟอีกด้วย

การประชุมลูกเสือเปิดโอกาสให้ลูกเสือจากกองต่าง ๆ มาร่วมทำให้เกิดประโยชน์หลายด้าน เช่น

1. เป็นการฝึกอบรมลูกเสือทั้งในด้านวิชาการ และในด้านนิสัยใจคอทำให้เกิดความสามัคคี รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความกล้าหาญ กล้าแสดงออกในที่ประชุมโดยไม่เก้อเขินหรือกระดากอาย

2. เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้เกิดความร่าเริงสนุกสนานเบิกบานใจ

3. เพื่อช่วยให้ลูกเสือได้มีประสบการณ์และได้รับความรู้เพิ่มเติม

4. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และความสมัครสมานสามัคคีในหมู่ลูกเสือ

5. เพื่อเป็นการเผยแพร่กิจการลูกเสือส่วนหนึ่ง ในกรณีที่มีการเชิญบุคคลสำคัญ ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนและผู้ปกครอง ให้มาชมและร่วมการแสดงของลูกเสือในการชุมนุม

ดังนั้นการประชุมลูกเสือจึงเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งของลูกเสือที่จะขาดเสียมิได้ และกิจกรรมการประชุมลูกเสือนี้อย่างเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีการลูกเสือล่ากมาได้กำหนดไว้ในแนวทางการอบรมลูกเสือ ดังจะเห็นว่ามีการชุมนุมลูกเสือระดับนานาชาติเป็นประจำ

การจัดงานชุมนุมลูกเสือครั้งแรกของไทย

ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงดำรงอยู่ในราชสมบัติมาจะครบ 15 ปีใน พ.ศ. 2468 นั้น ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เตรียมจัดงานพระราชพิธีเฉลิมฉลองเป็นการมหิหารชั้น เป็นการสมโภชศิริราชสมบัติเล่มด้วยรัชกาลที่ 2 พร้อมทั้งกันก็ได้โปรดให้เตรียมจัดงานสยามรัฐพิธี รื้อที่ขึ้นที่สวนลุมพินีอีกด้วย ซึ่งในงานนี้จะมีการแสดงสรรพสินค้าพื้นเมือง พิเศษ และการหัตถกรรมท้องถิ่นของแต่ละภาคแต่ละมณฑล

การเตรียมงานอันเป็นการสมโภชอย่างมโหฬารครั้งแรกในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนี้เอง ก็ได้โปรดให้เตรียมจัดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกควบคู่กันไปด้วย โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลเสือป่า เจ้าพระยารามราฆพ เป็นผู้อำนวยการ และให้นายกองใหญ่ พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ เป็นเลขาธิการ และในการนี้ ได้มีประกาศออกมาเป็นทางการครั้งแรกดังนี้

ประกาศการชุมนุมลูกเสือแห่งกรุงสยาม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกรมการกลางจัด การลูกเสือแห่งกรุงสยาม ทรงพระราชปรารภว่า การลูกเสือแห่งกรุงสยามได้ตั้งมาเป็นปีแล้ว มีลูกเสืออยู่แพร่หลายทั่วพระราชอาณาจักร สมควรที่จะได้มีโอกาสชุมนุมแสดง วิชชา แสดงกีฬา และการอื่น ๆ อันเนื่องด้วยการลูกเสือเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ ประหยัด ความสามารถและทำความเข้าใจล่าละคุ้นเคยกัน และในคึกหน้าประจวบกับเวลาที่จะได้มี สยาม รัฐพิธีมหามงคลอันใหญ่ เป็นโอกาสเหมาะที่จะมีงานชุมนุมลูกเสือด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดมีขึ้น เนื่องในงานสยามรัฐพิธีมหามงคล อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อดำเนินการต่อไป ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลเสือป่า เจ้าพระยารามราฆพ เป็นผู้อำนวยการ และให้นายกองใหญ่ พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ เป็นเลขาธิการ ส่วนกรรมการและเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีขึ้นในเวลาอันควร

ประกาศ ณ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2467

ครั้งต่อมาในวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2468 ได้มีประกาศออกมาเป็นทางการ เรียกว่า "ประกาศเรื่องระเบียบการชุมนุมลูกเสือแห่งกรุงสยาม" ซึ่งมีใจความสำคัญบางตอนคือ

1. กำหนดเวลาชุมนุมในสัปดาห์แรกของงานสยามรัฐพิธีมหามงคล สัปดาห์ใช้สำนามกีฬา ในบริเวณสวนลุมพินี การวางค่ายตามแผนที่ที่กำหนดให้
2. ลูกเสือที่จะมาชุมนุมจัดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
 - ก. ประเภทผู้แทนมณฑล
 - ข. ประเภทผู้มาเที่ยว
3. ลูกเสือประเภทผู้แทนมณฑลที่ส่งมา ต้องมีอายุนับถึงวันสิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2468 ต้องไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ และอายุทั้งหมดโดยเฉลี่ยต้องไม่เกิน 16 ปี

4. ในการชุมนุม ลูกเสือต้องมาอยู่ในค่ายที่กำหนดให้ และต้องจัดที่พักแรมและเครื่องใช้
ในการนี้เอง สัตหาอาหารการกินเองตามความเป็นอยู่ของพื้นบ้านของตน ซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่ง
ของการแข่งขันสำหรับลูกเสือด้วย

5. การอยู่ค่ายมีกำหนดเวลา 7 วัน และตลอดเวลานี้เป็นการแข่งขันและการแสดง
เมื่อปิดค่ายแล้วเจ้าหน้าที่จะได้ขอความเอื้อเฟื้อจากท่านที่มีศรัทธาให้รับเข้าอยู่อาศัยตามบ้าน และ
เลี้ยงดูเลี้ยงดูเป็นเวลาอีก 2-3 วัน และในระหว่างนี้เจ้าหน้าที่จะได้จัดให้ลูกเสือได้มีโอกาสไป
เที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ เพื่อความรู้และความบันเทิง หรือจะขอให้ท่านที่รับเลี้ยงดูช่วยจัดให้ด้วย
ความศรัทธา

นอกจากนี้ก็มีกำหนดรายละเอียดของการแข่งขันประเภทต่าง ๆ ระหว่างที่อยู่ค่าย
ชุมนุม โดยแบ่งออกเป็นประเภท ก. ข. ค. ง. จ. และ ฉ.

การแข่งขันประเภท ก. ได้แก่วิชาสำหรับทำประโยชน์แก่ผู้อื่น การแสดงพื้นบ้าน
หรือของชาติ การเล่นตามความนิยมของพื้นบ้าน การมหรสพตามความนิยมของพื้นบ้าน

การแข่งขันประเภท ข. และ ค. เป็นการแข่งขันเกี่ยวกับวิชาพลศึกษา เช่น ชกมวย
ว่ายน้ำ ตัดต้น ยี่ม้า ขึ้นต้นไม้ ริ่งเร็ว ริ่งทวน กระโดดสูง ฯลฯ

การแข่งขันประเภท ง. เป็นการแข่งขันเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบของลูกเสือ

การแข่งขันประเภท จ. เป็นการแข่งขันในวิชาว่าด้วยการพักแรม

การแข่งขันประเภท ฉ. เป็นการแข่งขันในความเป็นอยู่อย่างสังเกต ว่องไวต่อเหตุการณ์
เช่น การหัดความสังเกต การสันนิษฐานเหตุการณ์ การทำหน้าที่นักสืบ การคาดคะเนความสูง ยานาต
น้ำหมึก การส่งข่าว ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีการประกวดสิ่งของที่เกี่ยวข้องเนื่องในการลูกเสืออีก เช่น

ก. การฝีมือ เกี่ยวกับเครื่องใช้ในการลูกเสือ

ข. พฤษภชาติ พฤษภชาติของท้องถิ่น ทำแท่งหมึกบนกระดาษ คำอธิบายแสดงกำเนิด
คุณสมบัติ ฯลฯ

ค. สัตว์ ให้เขียนรูปสัตว์ของท้องถิ่น มีคำอธิบายแสดงลักษณะการเป็นอยู่ หรือนำตัวจริง
ที่ตายแล้วแต่รักษาให้คงรูปไว้มาประกอบด้วย เป็นต้น

ต่อมา ได้มีการประกาศตั้งกรรมการจัดการชุมนุมลูกเสือแห่งกรุงสยามขึ้น โดยมีรายพระนามและรายนามกรรมการแผนการแข่งขันประเภทต่าง ๆ ทุกประเภท และมีกองลู่วิ่งสากลสำหรับปฏิบัติงานในงานนี้โดยใช้กรมมักเรียนแพทย์เสื่อป่าหลวงมาทำหน้าที่นี้

การเตรียมงานทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นไปอย่างเรียบร้อยสำหรับการชุมนุมลูกเสือครั้งแรกในงานสยามรัฐพิธีรัชกาลที่ 7 พ.ศ. 2468 นั้น แต่แล้วโดยไมคาดฝันพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มาล่าวรรคตลงอย่างกะทันหัน อันเป็นผลให้งานมหกรรมทั้งหลายที่เตรียมไว้เป็นอันดีแล้ว ต้องเลิกล้มไปโดยปริยาย¹

ครั้นล่วงมาถึงรัชกาลที่ 7 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องด้วยทรงเห็นความสำคัญของลูกเสือ จึงได้โปรดให้รื้อฟื้นงานชุมนุมลูกเสือขึ้นมาอีก โดยกำหนดให้มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกในงานพระราชพิธีฉัตรมงคล ปลายปี พ.ศ. 2470 ซึ่งตามปกติแล้ว ในโอกาสนี้ก็จะมีการชุมนุมลูกเสือในกรุงเทพมหานคร และบรรดาลูกเสือผู้แทนจากมณฑลต่าง ๆ มาชุมนุมส่วนส่วนมากกว่าพระพรชัยมงคลเป็นประจำอยู่แล้ว ทางราชการจึงได้มีประกาศแจ้งออกมาเพื่อปฏิบัติดังนี้

ประกาศการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ

เนื่องในการพระราชพิธีฉัตรมงคล

พระพุทธศักราช 2470

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงดำรงตำแหน่งสมุหนายกกรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งสยาม ทรงพระราชปรารภว่า การลูกเสือได้แพร่หลายไปทั่วพระราชอาณาจักรแล้ว มีเด็กตามท้องที่ต่าง ๆ ได้เข้าเป็นลูกเสือเป็นจำนวนมาก ส้มควรจะมีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ เพื่อเป็นโอกาสแก่เด็กท้องที่ต่าง ๆ ได้ร่วมกัน และทำความวิสาสะคุ้นเคยให้เกิดความสามัคคีระหว่างชาติ และจะได้เป็นโอกาสแสดงวิชา แ่ดงกีฬา และการอื่นอันเนื่องด้วยลูกเสือ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ และประกวดความสามัคคีด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดมีการชุมนุมขึ้น เนื่องในการพระราชพิธีฉัตรมงคล ซึ่งเป็นเวลาที่ลูกเสือย่อมมาถวายชัยมงคลด้วยความจงรักภักดีโดยปกติอยู่แล้ว ส่วนระเบียบการชุมนุม

¹ ประพุทธ ลิทธิพันธ์ , ลูกเสือสี่แผ่นดิน, หน้า 193.

นั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดูปลานอกสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย
ประกาศต่อไป

ประกาศมา ณ วันที่ 11 มิถุนายน พุทธศักราช 2470¹

ต่อมา ก็ได้มีประกาศสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย ลงวันที่เดียวกันมี
บรรยายระเบียบการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ เนื่องในงานพระราชพิธีฉัตรมงคล พ.ศ. 2470
เป็นรายละเอียดว่าด้วยประเภทของลูกเสือที่จะมาชุมนุม การอยู่ค่าย รายการประกวด การแข่งขัน
ต่าง ๆ ตลอดจนระเบียบการอื่น ๆ อันเกี่ยวข้องด้วยการชุมนุมครั้งสำคัญนี้

งานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งแรกนี้ ได้จัดให้มีขึ้น ณ พระราชอุทยานสราญรมย์ ระหว่าง
วันที่ 26 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2470 ปรากฏว่ามีลูกเสือมาร่วมชุมนุมในโอกาสนี้
รวม 14 มณฑลด้วยกัน ลูกเสือที่เข้าร่วมชุมนุมครั้งนี้มีล่องประเภท คือ

ก. ประเภทผู้แทนมณฑล รวม 722 คน

ข. ประเภทผู้มาเที่ยว มี 1,114 คน

จึงเป็นจำนวนลูกเสือที่เข้าร่วมชุมนุมครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 1,836 คน²

ในโอกาสอันเป็นวันเปิดค่ายเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2470 นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปกระทำพิธีเปิด พร้อมกับได้พระราชทานธงประจำกอง
ลูกเสือบางมณฑลที่ยังมิได้รับพระราชทานอีกด้วย

ปรากฏว่างานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งแรกนี้ได้ผลดียิ่งขึ้น ส้มพระราชประสงค์ทุกประการ
ทำให้ประชาชนทั่วไปพากันเข้าใจและเล็งเห็นความสำคัญของการลูกเสือเป็นอันดี และยินยอมให้บุตร
หลานสมัครเข้าเป็นลูกเสือได้ด้วยความเต็มใจยิ่ง ทำให้จำนวนลูกเสือและกองลูกเสือเริ่มทวีขึ้นจน
เป็นที่น่าสังเกต ด้วยเหตุนี้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ กำหนดให้มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นใน
โอกาสต่อไปทุก ๆ 3 ปีต่อครั้ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2470 นี้เป็นต้นมา³

¹ กขย. ค.ร 36.7/30 "ประกาศการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ", 30 พฤษภาคม -
13 มิถุนายน 2470.

² อภัย สันทวิมล. "ความก้าวหน้าของกิจการลูกเสือไทย". ในงานพระราชทานเพลิง
ศพนายสิทธ หังลุ่มบุตร, หน้า 101.

³ ประยูร สิทธิพันธ์. ลูกเสือสี่แผ่นดิน, หน้า 200.

งานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่สอง

การประชุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 2 ชาติให้มีขึ้นภายหลังต่อมาจากครั้งแรก 3 ปี ใช้สถานที่แห่งเดียวกัน คือ พระราชอุทยานสราญรมย์ แต่กำหนดวันชุมนุมครั้งนี้ได้เปลี่ยนมาไว้วันคล้ายวันราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทานกำเนิดแห่งลูกเสือไทย คือเริ่มตั้งแต่วันที่ 1-7 มกราคม พ.ศ. 2473¹ ส่วนระเบียบการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการชุมนุมครั้งนี้ ก็คงเป็นทำนองเดียวกับที่เคยปฏิบัติมาแล้วในคราวก่อน มีเพิ่มเติมออกไปบ้างก็ตามความเหมาะสมกับเหตุการณ์

การประชุมครั้งนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญผู้แทนคณะลูกเสือผู้ชุมนุมมาร่วมในงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติในคราวนี้ด้วย ซึ่งคณะลูกเสือผู้ชุมนุมก็ได้ส่งมอบรับคำเชิญโดยส่งลูกเสือผู้ชุมนุมจำนวน 21 คน มี เคนต โยลิโนรี พูตารา เป็นผู้บังคับบัญชาเข้ามาร่วมอยู่ในค่ายในงานนี้ด้วย² และทางไทยก็ได้ทำการต้อนรับเป็นอย่างดี ทั้งในหมู่เจ้านาย บุคคลสำคัญ และประชาชนทั่วไป ทั้งในกรุงเทพฯ และตามหัวเมืองต่าง ๆ ที่คณะลูกเสือผู้ชุมนุมได้ไปท่องเที่ยว

งานชุมนุมครั้งนี้มีลูกเสือจาก 14 มณฑล หัวพระราชอาณาศักรมาชุมนุมเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,955 คน รวมทั้งลูกเสือผู้ชุมนุมอีก 22 คนด้วย

ในโอกาสแห่งวันเปิดค่ายเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2473 นั้น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปกระทำพิธีเปิด พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี และภายหลังที่ลูกเสือได้ลั่นสนามถวายแล้ว ก็ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทท่ามกลางลูกเสือ ณ ที่ประทับเกษ ภายในวงรูปเสมาธรรมจักรของเหล่าลูกเสือ³

¹ รายงานการลูกเสือแห่งกรุงสยาม ฉบับที่ 15. พระนคร : โรงพิมพ์วิชัยสารการกระทรวงธรรมการ, 2473, หน้า 1-14.

² หนังสือพิมพ์ข่าวชุมนุมลูกเสือสยาม ฉบับที่ 4 วันอาทิตย์ที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2473, โรงพิมพ์เดลิเมล์, หน้า 2.

³ หนังสือพิมพ์ข่าวชุมนุมลูกเสือสยาม ฉบับที่ 1 วันพฤหัสบดีที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2473, โรงพิมพ์เดลิเมล์, หน้า 13-15.

งานนี้ได้มีเจ้านายชั้นผู้ใหญ่มาถวายหลายพระองค์ และขุนนางข้าราชการ พ่อค้าคหบดี ตลอดจนประชาชนทั่วไป ต่างมีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือในการข่มขุมครั้งนี้เป็นอันมาก นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงละครและโขน เก็บเงินสมทบทุนช่วยเหลือในการข่มขุมลูกเสือครั้งนี้ อีกด้วย อันเป็นผลทำให้เก็บเงินค่าผ่านประตู ที่วัง บัตรอนุญาต เข้าทดลองงานและค่าอุสัปตร ตั้งแต่วันที่ 1 ถึง 7 มกราคม รวมเป็นเงิน 15,516.71 บาท ซึ่งนับว่าเป็นเงินจำนวนมาก สำหรับยุคนั้น¹

อุปติกรอย่างหนึ่ง ซึ่งได้เริ่มต้นในงานข่มขุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 2 นี้คือ มีการออกหนังสือพิมพ์รายวันในงานนี้ มีชื่อเรียกว่า "ข่าวข่มขุมลูกเสือสยาม" ทั้งนี้เป็นผลงานของลูกเสืออย่างแท้จริง ส่วนใหญ่เป็นลูกเสือนำทางที่ได้รับการฝึกฝนเป็นอันดีมาแล้ว โดยอยู่ภายใต้การอำนวยการของรองผู้กำกับเอกสวัสดิ์ เลขยานนท์ รองผู้กำกับลูกเสือกรุงเทพฯ ที่ 13 (ส่วนกุหลาบวิทยาลัย) โดยมีนายหมู่ลูกเสือโทวัฒมา อิศรภักดี เป็นบรรณาธิการ มีสำนักงานอยู่ที่กระทรวงธรรมการ และพิมพ์ที่โรงพิมพ์เดลิเมล² ในการนี้ได้มีบุคคลสำคัญต่าง ๆ ให้ความร่วมมือสนับสนุนเป็นอันดี โดยช่วยเขียนโอวาทหรือบทความสั้น ๆ สำหรับลงพิมพ์ในหนังสือนี้

ทดลองงานข่มขุมลูกเสือครั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระราชินี ได้เอาพระทัยใส่ เล็งดูไปร่วมงานถึง 3 ครั้ง และได้พระราชทานพระบรมราโชวาทอันทรงคุณค่าถึง 2 ครั้ง นอกจากนี้ยังมีเจ้านายพระบรมวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ และบุคคลสำคัญในราชการงานเมืองขณะนั้น อีกมากมายหลายท่านด้วยกัน เล็งดูไปตรวจค่ายในระหว่างงานนี้ด้วย เช่น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ฯลฯ ตลอดจนสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพร้อมด้วยคณะสงฆ์ก็ได้เสด็จเยี่ยมค่าย และทรงประพรมน้ำพระพุทธมนต์แก่กองลูกเสือ ทุกขณะซึ่งเดินแถวผ่านที่ประทับด้วย กับทั้งยังนิมนต์ให้พระวิมลธรรมเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ แสดงพระธรรมเทศนาอีกหนึ่งกัณฑ์ในวันสุดท้ายด้วย³

¹ หนังสือพิมพ์ข่าวข่มขุมลูกเสือสยาม ฉบับพิเศษ วันพุธที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2473 โรงพิมพ์เดลิเมล, หน้า 19.

² หนังสือพิมพ์ข่าวข่มขุมลูกเสือสยาม ฉบับที่ 1 วันพฤหัสบดีที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2473 หน้า 6.

³ หนังสือพิมพ์ข่าวข่มขุมลูกเสือสยาม ฉบับพิเศษ วันพุธที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2473, หน้า 9-12.

งานชุมนุมลูกเสือตั้งแต่ พ.ศ. 2497 ถึงปัจจุบัน

การชุมนุมลูกเสือแห่งชาติได้ว่างเว้นมาเป็นเวลานานถึง 24 ปี จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2497 อันเป็นรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ทางราชการได้จัดให้มีการชุมนุมขึ้นอีกวาระหนึ่ง ในระหว่างวันที่ 20-26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2497 ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ นับเป็นการชุมนุมลูกเสือครั้งที่ 3 ของการลูกเสือแห่งประเทศไทย¹ โดยเป็นที่สนใจของลูกเสือทั้งประเทศ

งานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งนี้ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน กรรมการอำนวยการ และอธิบดีกรมพลศึกษาเป็นประธานกรรมการจัดงาน และได้จัดแบ่งสำ่างงานออกเป็น 15 แผนกด้วยกัน

ตามระเบียบการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งนี้ ได้กำหนดประเภทและจำนวนลูกเสือที่จะเข้าร่วมชุมนุม รวมเป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ

1. ประเภทผู้แทนส่วนกลาง
2. ประเภทผู้แทนภาค
3. ประเภทผู้มาเที่ยว

ประเภทผู้แทนส่วนกลาง และประเภทผู้แทนภาค ส่งมาหน่วยละ 1 กอง มีจำนวนลูกเสือ 4 หมวด หมวดละ 3 หมู่ หมู่ละ 8 คน พร้อมด้วยผู้บังคับบัญชา 6 คน คือ รองผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้บังคับหมวด หมวดละ 1 คน กับมีผู้กำกับลูกเสือ 2 คน เป็นผู้กำกับกอง 1 คน เป็นผู้ช่วยผู้กำกับกอง 1 คน รวมลูกเสือและผู้กำกับทั้งสิ้นกองละ 102 คน²

ประเภทผู้มาเที่ยวไม่จำกัดจำนวน แต่จะมีผู้บังคับบัญชาควบคุมตามเกณฑ์จำนวนของลูกเสือประเภทผู้แทนภาค

ประเภทผู้แทนภาค คัดเลือกลูกเสือจากทุกจังหวัดในภาคเข้าร่วมชุมนุม

¹ อภัย จันทวิมล "ความก้าวหน้าของกิจการลูกเสือไทย" ในอนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนายสิทธ หังสุบุตร, หน้า 110.

² ประบุร สิทธิพันธ์ . ลูกเสือสี่แผ่นดิน. หน้า 379

อายุของลูกเสือที่เข้าร่วมชุมนุม นั้งถึงสิ้นเดือนพฤศจิกายนปี 2497 ไม่นเกิน 18 ปีบริบูรณ์
ส่วนลูกเสือประเภทมา เทียวไม่จำกัดอายุ

การชุมนุมครั้งนี้มีลูกเสือและผู้บังคับบัญชาเข้าร่วมชุมนุมรวมทั้งสิ้น 5,155 คน

สำหรับการประกวดในงานชุมนุมครั้งนี้ มีดังนี้

ประเภท ก. การรีนเริง มีแสดงตำนานของชาติ หรือของท้องถิ่นบ้านเมือง กัณฑ์หรือ
การรีนเริงตามความนิยมของท้องถิ่นเมือง

ประเภท ข. วิชาลูกเสือมี

1. แข่งขันการสับไวระหว่างพวก
2. แข่งขันทำเพิงระหว่างพวก
3. แข่งขันตัดแปลงทำเพิงที่ทำแล้ว
4. แข่งขันการแต่งประโยชน์ไม้ทดลองลูกเสือ
5. แข่งขันการประดิษฐ์ของ

ประเภท ค. วิชาพิเศษลูกเสือมี

1. ปฐมพยาบาล
2. การสร้างสะพาน
3. การแสดงวิชาพิเศษลูกเสือ
4. ภาพโฆษณาเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ

ประเภท ง. ระเบียบการอยู่ค่ายระหว่างชุมนุม

ประเภท จ. วิชาพิภพระหว่างชุมนุม

ประเภท ฉ. การฝีมือ พฤษภชาติ และสัตว์

ส่วนการแสดงมี ปาฐกถา แตรวง ภายบริหารด้วยเครื่องมือประกอบดนตรี ¹

อนึ่ง ในการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 3 นี้ ทางสภากรรมการกลางฯ ได้กำหนดให้
ลูกเสือที่เข้าชุมนุมแต่ละภาคใช้เสื้อยืดแขนสั้น มีสีต่าง ๆ กันตามสีประจำภาค และมีธงประจำ
คณะของผู้แทนหน่วยต่าง ๆ มีพื้นธงเป็นสีกันตามสีประจำภาคอีกด้วย

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 380.

สี่ประจําภาคมีดังนี้

ภาค 1	ที่ว่าการภาคอยู่ที่	อยุธยา	ไยสี่	เหลือง
ภาค 2	"	ฉะเชิงเทรา	"	โพล
ภาค 3	"	นครราชสีมา	"	หมากถุก
ภาค 4	"	อุดรธานี	"	เลือดหมู
ภาค 5	"	ลำปาง	"	บานเย็น
ภาค 6	"	พิษณุโลก	"	ม่วง
ภาค 7	"	นครปฐม	"	น้ำเงิน
ภาค 8	"	นครศรีธรรมราช	"	เขียวแก่
ภาค 9	"	สงขลา	"	ฟ้า

กองอำนวยการส่งภาคราชการกลางฯ ไยสี่ขาว (น้ำเงินตัว)¹

ตามวัยนี้จะได้เห็นว่า ได้เอาแบบอย่างทำนองเดียวกับครั้งก่อน ๆ ที่มีสี่ประจําเขต
ไยสี่กันเอง ด้วยในยุคใหม่นี้ธงประจำกองลูกเสือหรือผ้าผูกคอไยสี่เดียวกันหมด เป็นการ
ยากแก่การสังเกตและจดจำ จึงได้ไยสี่เป็นสัญลักษณ์ของแต่ละภาค ส่วนมากเป็นสี่ประจํา
เขตเดิมกันเอง

การประชุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 3 นี้ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการประชุมในครั้ง
ต่อ ๆ มาจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

พ.ศ. 2504 มีการประชุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 4 ณ ลานลุมพินี จังหวัดพระนคร เพื่อ
เฉลิมฉลองการที่คณะลูกเสือไทยมีอายุครบ 50 ปี มีลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือเข้าร่วมประชุม
5,539 คน กับมีลูกเสือต่างประเทศเข้าร่วมประชุมด้วย 10 ประเทศจำนวน 348 คน

พ.ศ. 2508 มีการประชุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 5 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ

พ.ศ. 2512 มีการประชุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 6 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ

พ.ศ. 2514 มีการประชุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 7 เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองคณะลูกเสือ
ไทยมีอายุครบรอบ 60 ปี

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 380.

พ.ศ. 2516 มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 8 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ ระหว่างวันที่ 23-30 พฤศจิกายน มีลูกเสือและยุวกาชาดเข้าร่วมชุมนุม 4,968 คน กับมีลูกเสือต่างประเทศเข้าร่วมชุมนุมด้วย 8 ประเทศรวม 256 คน

พ.ศ. 2520 มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 9 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ

พ.ศ. 2523 มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 10 ระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม 2523 ถึง 3 มกราคม 2524 เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองวันพระบรมราชสมภพครบ 100 ปี ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว¹

พ.ศ. 2528 มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 11 ในเดือนธันวาคม ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ เป็นครั้งล่าสุด

นอกจากมีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติแล้ว ยังมีมีการชุมนุมอื่น ๆ อีกหลายครั้งหลายประเภท เช่น เมื่อมีการจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญ เป็นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2506 ต่อมาได้มีการจัดชุมนุมลูกเสือวิสามัญดังนี้

พ.ศ. 2514 ชุมนุมครั้งที่ 1 ณ จังหวัดนครปฐม

พ.ศ. 2516 ชุมนุมครั้งที่ 2 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ

พ.ศ. 2518 ชุมนุมครั้งที่ 3 ค่ายลูกเสือเจ้าสามพระยา จังหวัดชัยนาท

พ.ศ. 2520 ชุมนุมครั้งที่ 4 ณ จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ. 2522 ชุมนุมครั้งที่ 5 ณ จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. 2524 ชุมนุมครั้งที่ 6 ณ ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. 2526 ชุมนุมครั้งที่ 7 ณ ค่ายวัดอรุณฯ จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2528 ชุมนุมครั้งที่ 8 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ²

นอกจากนี้ยังมีการชุมนุมลูกเสือและยุวกาชาดเข้ารวมชุมนุมอีกหลายครั้ง ซึ่งการชุมนุมแต่ละครั้งช่วยให้กิจการลูกเสือตื่นตัวและเร่งพัฒนาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะทำให้การลูกเสือไทยก้าวหน้าทัดเทียมกับลูกเสือต่างประเทศ และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การลูกเสือไทยบรรลุเป้าหมายตามหลักการของลูกเสือ การชุมนุมลูกเสือของไทยจึงต้องมีขึ้นอีกตลอดไป

¹ อภัย สันทรวิมล "ความก้าวหน้าของกิจการลูกเสือไทย" ในอนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนายศาสตราจารย์ หังสุบุตร, หน้า 97-120.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 97-120.

ความสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือไทยกับลูกเสือนานาชาติ

การลูกเสือมีบทบาทสำคัญในการรวมชนชาติต่าง ๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเป็น การส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีแห่งโลก การติดต่อสัมพันธ์กับลูกเสือต่างประเทศของการลูกเสือไทยมี หลายประการ เช่น ผู้แทนผู้บังคับบัญชาคณะลูกเสือไทยได้เข้าร่วมประชุมลูกเสือโลก ผู้แทนคณะ ลูกเสือไทยได้เข้าร่วมชุมนุมลูกเสือโลก ผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้เข้าร่วมอบรมในประเทศต่าง ๆ ของโลก ผู้แทนของคณะลูกเสือไทยได้ไปร่วมชุมนุมลูกเสือแห่งชาติของแต่ละประเทศ การต้อนรับ คณะลูกเสือต่างประเทศที่มาเยี่ยมเยือนไทย

การประชุมลูกเสือโลกเป็นกิจกรรมของผู้ใหญ่ คือเป็นการประชุมเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ผู้แทนประเทศต่าง ๆ เพื่อปรึกษาหารือกันถึงกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับการลูกเสือ ส่วนการประชุม ลูกเสือโลกนั้นเป็นการจัดให้ลูกเสือนานาชาติได้ไปอยู่ค่ายพักแรมร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อเด็ก นอกจากลูกเสือจะได้พบกันในการชุมนุมแล้ว ยังมีการติดต่อเยี่ยมเยือนและมีการเรียน การค้นหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอีกด้วย

การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือไทยกับลูกเสือนานาชาติ ในรัชสมัยของพระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2454 - พ.ศ. 2468)

การติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศของลูกเสือไทยในยุคนั้น เริ่มจาก พ.ศ. 2454 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรับกองลูกเสืออังกฤษ The 8th South-West London Troop ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และให้เป็นกองลูกเสือในพระองค์แห่งพระเจ้า แผ่นดินกรุงสยาม (The King of Siam's Own) กับพระราชทานตราเครื่องหมายประจำ กองด้วย

พ.ศ. 2463 ส่งผู้แทนลูกเสือไทย 4 คน ไปร่วมการประชุมลูกเสือโลกครั้งแรก ณ โอสมิเป็ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยคัดเลือกเอานักเรียนกระทรวงธรรมการ ซึ่ง กำลังศึกษาอยู่ในประเทศอังกฤษเป็นผู้แทน 4 คน

พ.ศ. 2465 คณะลูกเสือไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกคณะลูกเสือโลก ซึ่งในขณะนั้นมี สมาชิกรวม 31 ประเทศ ประเทศที่เข้าเป็นสมาชิกรุ่นแรก 31 ประเทศนี้ถือว่าเป็นประเทศ สมาชิกผู้ก่อตั้ง (Foundation Members) ของคณะลูกเสือโลก

พ.ศ. 2467 ส่งผู้แทนลูกเสือไทย 10 คน ไปร่วมการประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 2 ณ ประเทศเดนมาร์ก โดยมีพระยาภะรตราชา ผู้ดูแลนักเรียนไทยในประเทศไทยในขณะนั้น เป็นหัวหน้าคณะ ส่วนผู้แทนไทยอีก 9 คน เป็นนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในประเทศไทย

การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือไทยกับลูกเสือนานาชาติ ในรัชสมัย
ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2469-พ.ศ. 2477)

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นยุคแห่งการส่งเสริมการลูกเสือไทย มีกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการลูกเสือมากมาย เช่น การอบรมผู้กำกับลูกเสือ การประชุมลูกเสือแห่งชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการติดต่อกับต่างประเทศหลายครั้งดังนี้

พ.ศ. 2472 คณะลูกเสือญี่ปุ่นเชิญผู้แทนคณะลูกเสือไทย ไปเยือนประเทศญี่ปุ่น คณะผู้แทนลูกเสือไทยที่ไปเยือนญี่ปุ่นครั้งนี้มี พระเลื้อนอพจนพากย์ เจ้าหน้าที่ประจำแผนกอุปกณ์ายกสภากรรมการกลางฯ เป็นหัวหน้าคณะมีลูกเสือไปด้วย 18 คน เป็นลูกเสือดนพลพายัพ 2 คน นครศรีธรรมราช 1 คน กรุงเทพฯ 15 คน¹

ในปีเดียวกันนี้มีการประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 3 ณ อาร์โรว์ปาร์ค เมืองเบอเทินเฮด ประเทศอังกฤษ ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม ถึงวันที่ 13 สิงหาคม 2472 เป็นการเฉลิมฉลองกิจการลูกเสือโลก อายุครบ 21 ปี คณะลูกเสือไทยได้ส่งนักเรียนไทยซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในประเทศไทยเป็นผู้แทนไปร่วมการประชุม 9 คน

พ.ศ. 2472 มีการประชุมลูกเสือวิลาวัณย์ แห่งโลกครั้งแรก ณ เมืองคานเดอลีเด็ก ประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ได้ส่งนายอภัย สันทวิมล และนายรองคัยามานนท์ ไปร่วมชุมนุมในฐานะผู้แทนลูกเสือไทย

พ.ศ. 2476 มีการส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย 5 คน ไปร่วมการประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 4 ณ เมืองเกอะเดอะเลอ ประเทศฮังการี โดยมีนายอภัย สันทวิมล เป็นหัวหน้าคณะ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 101

² กฉ. ศร 36/110, "รายงานการรับรองลูกเสือดสยามซึ่งกลับจากประเทศญี่ปุ่น (ลูกเสือไปเที่ยวญี่ปุ่น)" วันที่ 31 สิงหาคม 2472.

การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือไทยกับลูกเสือนานาชาติ ในรัชสมัยของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (พ.ศ. 2478 -พ.ศ. 2489)

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 คณะลูกเสือไทย ได้มีการติดต่อกับต่างประเทศหลายครั้ง โดยมีเหตุการณ์ความสัมพันธ์กับต่างประเทศที่น่าสนใจคือ

พ.ศ. 2478 มีการส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย 2 คน ไปร่วมการประชุมลูกเสือวิสามัญแห่งโลก ครั้งที่ 2 ณ เกาะอินกาโร ใกล้กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน คือนายกอง วิสูตรารมณี และนายวิทย์ ศิวะศรียานนท์

ในปีเดียวกันนี้ คณะลูกเสือไทยได้ส่งช่างส่องเชือกเป็นของขวัญให้แก่คณะลูกเสือญี่ปุ่น ซึ่งคณะลูกเสือญี่ปุ่นได้จัดพิธีต้อนรับ ณ ล้วนส์ตว์เคนโนส เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2478

พ.ศ. 2480 คณะลูกเสือญี่ปุ่น 26 คน มี ไวส์เคานต์ มิติฮารุ มิชิมารุ เป็นหัวหน้า ได้มาเยือนประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน 2480 ถึงวันที่ 15 เมษายน 2480 เพื่อเป็นการตอบแทนในการที่คณะลูกเสือสยามได้ส่งช่างส่องเชือกไปให้คณะลูกเสือญี่ปุ่น

คณะลูกเสือแห่งสหรัฐอเมริกาได้จัดให้มีการประชุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ในระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน 2480 ถึงวันที่ 9 กรกฎาคม 2480 และได้เชิญให้ผู้แทนคณะลูกเสือไทยส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมด้วย ทางสภากรรมการกลางฯ ได้ขอให้ข้าราชการทูตไทย คัดเลือกนักเรียนไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในสหรัฐอเมริกา เป็นผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมประชุมครั้งนี้รวม 5 คน

มีการส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 5 ณ ประเทศฮอลแลนด์ ในระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม ถึง 9 สิงหาคม 2480 มีผู้แทนคณะลูกเสือไทยรวม 9 คน นายวิทย์ ศิวะศรียานนท์ เป็นหัวหน้าคณะ

การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือไทยกับลูกเสือนานาชาติ ในรัชสมัยของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (พ.ศ. 2489 -พ.ศ. 2528)

กิจการลูกเสือไทยได้ซบเซาลงไปเนื่องจากมีการจัดตั้งกิจกรรมยุวชนทหาร โดยลดฐานะการลูกเสือลงมาเป็นหน่วยหนึ่งของการยุวชนทหาร ซึ่งมีชื่อเรียกว่า "องค์การยุวชนแห่งชาติ" และให้ทรัพย์สินของคณะลูกเสือแห่งชาติตกเป็นขององค์การยุวชนแห่งชาติอีกด้วย ทั้งนี้โดยกฎหมายฉบับหนึ่งคือ "พระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ พุทธศักราช 2486" เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2482

จนกระทั่ง พ.ศ. 2490 ได้มีพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ
พุทธศักราช 2486 พ.ศ. 2490 ขณะเดียวกันก็ได้ตราพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2490
ซึ่งเป็นการฟื้นฟูกิจการลูกเสือขึ้นมาอีกวาระหนึ่ง

การติดต่อระหว่างลูกเสือไทยและลูกเสือต่างประเทศในยุคนี มีเหตุการณ์ที่น่าสนใจ คือ
พ.ศ. 2496 อธิบดีกรมพลศึกษาและหัวหน้ากองการลูกเสือได้รับเชิญจากสำนักงาน
ลูกเสือโลก ให้ไปศึกษาและดูงานการลูกเสือในประเทศอังกฤษ ร่วมกับผู้แทนลูกเสือประเทศอื่น ๆ
อีก 10 ประเทศระหว่างวันที่ 1-21 สิงหาคม 2496

พ.ศ. 2500 ผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมการประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 9 ณ ประเทศ
อังกฤษ เพื่อเฉลิมฉลองอายุครบรอบ 100 ปีของ ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ โดยมีนายสว่าง
วิจักขณะ เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2501 ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมการประชุมสัมพันธ์ลูกเสือภาคตะวันออกเฉียง
ครั้งที่ 1 ณ เมืองบาเกียว ประเทศฟิลิปปินส์ โดยมีนายสว่าง วิจักขณะ เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2502 ส่งผู้แทนไปร่วมประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 10 ณ ประเทศฟิลิปปินส์ ระหว่าง
วันที่ 17-26 กรกฎาคม 2502 โดยมีนายอดุล สุวรรณกุล รองอธิบดีกรมพลศึกษา ในฐานะรอง
เลขาธิการสภากรรมการกลางฯ เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2503 ส่งผู้แทนลูกเสือไทย 6 คนไปร่วมการประชุมสัมพันธ์ลูกเสือภาคตะวันออกเฉียง
ไกล ครั้งที่ 2 ณ กรุงร่างกุ้ง ประเทศพม่า ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม - พฤศจิกายน 2503 ที่
ประชุมได้เลือกนายแพทย์แล่ง สุทธิพงศ์ เป็นกรรมการลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงไกล เป็นเวลา 4 ปี
(พ.ศ. 2503 - 2507)

พ.ศ. 2505 มีการเปิดการประชุมสัมพันธ์ลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงไกล ครั้งที่ 3 ณ ศาลา
สันติธรรม จังหวัดพระนคร ระหว่างวันที่ 5-12 ธันวาคม 2505

พ.ศ. 2506 ส่งผู้แทนไปร่วมประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 11 ณ เมืองมารารอน
ประเทศกรีซ โดยมีนายเพทาย อมาตยกุล เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2507 มีการประชุมลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงไกล ครั้งที่ 4 ณ กรุงกัวลาสัมเปอร
นายอภัย สันทรวิไล ได้รับเลือกเป็นกรรมการเป็นเวลา 4 ปี (2507 - 2511)

พ.ศ. 2508 มีการประชุมสมัยชาลुकเสือกโลกครั้งที่ 20 ณ กรุงเม็กซิโกซิตี นายอภัย
 สันทวิมล ได้รับเลือกเป็นกรรมการชลुकเสือกโลก มีกำหนด 6 ปี (2508 - 2514)

พ.ศ. 2509 มีการประชุมสมัยชาลुकเสือกภาคตะวันออกเฉียงใตล ครั้งที่ 5 ณ กรุงไทเป
 ประเทศจีน (ไต้หวัน) นายอภัย สันทวิมลได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการ เป็นเวลา 2 ปี
 (2509 - 2511)

พ.ศ. 2510 ส่งผู้แทนชลुकเสือกไทยไปร่วมการประชุมชลुकเสือกโลก ครั้งที่ 12 ณ ประเทศ
 สหรัฐอเมริกา โดยมีนายปญญา สัมบูรณ์ศิลป์ เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2511 มีการประชุมสมัยชาลुकเสือกภาคตะวันออกเฉียงใตล ครั้งที่ 6 ณ กรุงโซล
 ประเทศเกาหลีใต้ นายฉัตร ทังสุบุตร ได้รับเลือกเป็นกรรมการเป็นเวลา 4 ปี (2511 -
 2515)

พ.ศ. 2513 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสมัยชาลुकเสือกภาคตะวันออกเฉียงใตลครั้งที่ 7
 ณ กรุงเวลลิงตันประเทศนิวซีแลนด์ ที่ประชุมลงมติให้เปลี่ยนชื่อสมัยชาลुकเสือกภาคตะวันออกเฉียงใตล เป็น
 ภาคเอเชีย-แปซิฟิก

พ.ศ. 2514 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมชลुकเสือกโลกครั้งที่ 13 ณ ประเทศญี่ปุ่น โดยมี
 นายสว่าง วิสักษณ์ เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2515 มีการประชุมสมัยชาลुकเสือกภาคเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 8 ณ เมืองมนิลา
 ประเทศฟิลิปปินส์ นายเพทาย อมาตยกุล ได้รับเลือกเป็นกรรมการ เป็นเวลา 4 ปี (2515-
 2519)

พ.ศ. 2516 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสมัยชาลुकเสือกโลก ครั้งที่ 24 ณ กรุงไนโรบี
 ประเทศเคนยา

พ.ศ. 2517 ส่งผู้แทนไปร่วมประชุมสมัยชาลुकเสือกภาคเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 9
 ที่สิงคโปร์

พ.ศ. 2518 นายสุทัศน์ เมาสกุล ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการจัดงานชลुकเสือกโลก
 ครั้งที่ 14 ณ ประเทศนอร์เวย์ และเป็นรองผู้บังคับการค่ายย่อยที่ 5

พ.ศ. 2519 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสัมมนาชาลูกเสือ เขตเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 10 ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย อีหร่าน โดยมีนายแพทย์บุญล้อม มารัติน เป็นหัวหน้าคณะ และนายแพทย์บุญล้อม มารัติน ได้รับเลือกเป็นกรรมการลูกเสือเอเชีย-แปซิฟิก เป็นเวลา 4 ปี (2519-2523)

พ.ศ. 2520 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสัมมนาชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 26 ณ เมืองมอนทรีออล ประเทศแคนาดา โดยมีนายอรภัย จันทร์วิมล เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2521 ส่งผู้แทนไปร่วมประชุมลูกเสือเขตเอเชีย-แปซิฟิก ที่ฮ่องกง โดยมี พล.ท.เปี่ยม อินทรกำแหง เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2522 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสัมมนาชาลูกเสือโลกครั้งที่ 27 ณ เมืองเบอร์มิงแฮม ประเทศอังกฤษ โดยมีนายแพทย์บุญล้อม มารัตินเป็นหัวหน้าคณะ และในปีนั้น นายสุทัศน์ เมาสีกุล ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายประสานงานประจำสำนักงานลูกเสือโลกเขตเอเชีย-แปซิฟิก ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม - 31 ธันวาคม 2522

พ.ศ. 2523 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสัมมนาชาลูกเสือเขตเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 14 ที่เมืองเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย โดยมีนายแพทย์บุญล้อม มารัติน เป็นหัวหน้าคณะ ในโอกาสนี้ พล.ท.เปี่ยม อินทรกำแหง ได้รับเลือกเป็นกรรมการลูกเสือเขตเอเชีย-แปซิฟิก เป็นเวลา 2 ปี (2523 - 2525)

พ.ศ. 2524 ส่งผู้แทนไปร่วมประชุมสัมมนาชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 28 ณ กรุงดาการ์ ประเทศเซเนกัล นายแพทย์บุญล้อม มารัตินได้รับเลือกเป็นกรรมการลูกเสือโลก เป็นเวลา 6 ปี (2524 - 2530)

ในปีนี้มีพิธีกรรมนามานาชาติ ว่าด้วยการลูกเสือสำหรับเด็กพิการ ณ ฮ่องกง และคณะลูกเสือไทยส่งผู้แทนไปร่วมประชุมด้วย โดยมี ดร.ส้าอวาง พ่วงบุตร เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2525 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสัมมนาชาลูกเสือเขตเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 15 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยมีนายส้าอวาง พ่วงบุตร เป็นหัวหน้าคณะ และนายส้าอวาง พ่วงบุตร ได้รับเลือกเป็นกรรมการลูกเสือเขตเอเชีย-แปซิฟิก เป็นเวลา 4 ปี (2525-2529)

พ.ศ. 2526 . ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสัมมนาชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 29 ณ เมืองเคียร์บอน รัฐมิสซิสซิปปี อเมริกา โดยมีนายส้าอวาง พ่วงบุตร เลขาธิการฯ เป็นหัวหน้าคณะ